

KPMG
cutting through complexity™

Monitor duurzaam inkopen 2010

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

15 juni 2011

Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Monitor Duurzaam Inkopen 2010

Resultaten monitoringonderzoek duurzaam inkopen
2010

Amstelveen, 15 juni 2011

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	5
1 Inleiding	10
2 Methodische verantwoording	13
3 Respons op de vragenlijst	19
4 Resultaten Deel A – totaal en per sector	24
5 Resultaten Deel A – per productgroep	29
6 Resultaten Deel B – ervaringen met duurzaam inkopen en de duurzaamheidscriteria	41
7 Vergelijking met eerdere onderzoeken	55
8 Conclusie	59
Bijlagen	62

Managementsamenvatting

Met haar jaarlijkse inkoopvolume van ruim 50 miljard euro wil de overheid de markt voor duurzame producten en diensten een stevige impuls geven. Het programma Duurzaam Inkopen stimuleert en faciliteert het duurzaam inkopen door overheden.

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu meet elke twee jaar de voortgang van het bereiken van de doelstellingen voor duurzaam inkopen. De voorliggende Monitor Duurzaam Inkopen over 2010 is na de onderzoeken in 2006 en 2008 de derde Monitor.

Naast de meting naar het percentage duurzaam inkopen op basis van de meest actuele criteria is ook onderzocht hoe en op welke manier duurzaam inkopen verankerd is binnen overheidsorganisaties en in de praktijk functioneert.

Berekening percentage duurzaam inkopen: volume duurzame aanbestedingen / totaalvolume aanbestedingen

Een aanbesteding geldt als duurzaam als *alle* relevante minimumeisen van de specifieke productgroep zijn toegepast door de aanbestedende organisatie. Het percentage duurzaam inkopen van een organisatie, productgroep of sector is gedefinieerd als de omvang (het bedrag in euro's) van de aanbestedingen in 2010 waarbij alle relevante duurzaamheidseisen van de betreffende productgroepen zijn toegepast (X) afgezet tegen het totale bedrag aan aanbestedingen in 2010 van de productgroepen waarvoor duurzaamheidscriteria zijn vastgesteld (Y). Hiermee is de formule:

Het percentage duurzaam inkopen in 2010 = $(X) / (Y) \times 100\%$

Reikwijdte en uitgangspunten van het onderzoek

Er zijn organisaties uit zes overheidssectoren uitgenodigd voor het onderzoek, te weten: Kerndepartementen, Baten- en lastendiensten/Zelfstandige bestuursorganen (ZBO's), Provincies, Gemeenten, Water- en Hoogheemraadschappen en Onderwijsinstellingen. Het betreft alle Kerndepartementen (zoals die op 1 januari 2010 waren samengesteld), Provincies, Water- en Hoogheemraadschappen en Onderwijsinstellingen als genoemd. Voor 367 gemeenten met een inwonertal onder de 50.000 is door KPMG een steekproef getrokken van 105 gemeenten. Van de Baten- en lastendiensten/ZBO's zijn de 46 grootste organisaties uitgenodigd om mee te doen aan het onderzoek. Dit heeft geleid tot een totaal van 384 uitgenodigde organisaties, waarvan 66%, daadwerkelijk de vragenlijst heeft ingevuld.

De organisaties zijn bevroegd over alle meervoudige aanbestedingen/offerteaanvragen met een waarde groter of gelijk aan 50.000 euro die in 2010 zijn gepubliceerd en vallen binnen de 52 productgroepen waarvoor door het ministerie van Infrastructuur en Milieu (voormaling VROM) duurzaamheidscriteria zijn vastgesteld.

Verder richt de Monitor zich op de ervaringen van de organisaties op het gebied van duurzaam inkopen in 2010, inclusief de vooruitgang ten opzichte van 2009. De antwoorden op deze vragen kunnen worden gebruikt voor de verdere ontwikkeling van het beleid voor duurzaam inkopen.

Alle overheidssectoren voldoen nagenoeg of ruimschoots aan de gestelde ambities. Het percentage duurzaam inkopen verschilt van sector tot sector.

Het gemiddelde percentage duurzaam inkopen over 2010 over alle productgroepen onder alle onderzochte overheden bedraagt (gemeten naar volume) **94**.

In de onderstaande tabel staan de resultaten per (deel)sector met ernaast de ambitie van de (deel)sector.

	% duurzaam inkopen 2010	Ambitie per 2010	Ambitie per 2012
Kerndepartementen	99,8%	100%	
Baten- en lastendiensten / ZBO's	99,3%	100%	
Provincies	95,8%	50%	
Gemeenten			
G4	88,8%	75%	
> 100.000 m.u.v. G4	90,3%	75%	
50.000 tot 100.000	89,6%	75%	
0 tot 50.000	86,6%	75%	
Water- en Hoogheemraadschappen	85,0%	50%	
Onderwijsinstellingen			
Universiteiten	80,2%		50%
Hogescholen	94,7%		50%
MBO-instellingen	74,7%		50%
Totaal	94%		

Tabel 0.1: Percentage duurzaam inkopen en ambities per sector

Betekenis van de resultaten

De reikwijdte en uitgangspunten van het onderzoek hebben geleid tot een relatief hoge respons van 66 %. De invulling is gebeurd op basis van vrijwilligheid. Er is vanuit gegaan dat de antwoorden juist zijn ingevuld (high trust). Er is geen controle ter plaatse uitgevoerd. Wel zijn met veel invullers telefonische contacten geweest. Van de uitgenodigde organisaties heeft 34 % niet meegewerkt aan het onderzoek. De redenen om niet mee te doen zijn niet systematisch onderzocht. Over de resultaten en overwegingen van de non respondenten kunnen daarom geen conclusies worden getrokken.

Duurzaam inkopen steeds professioneler

Vergeleken met het monitoringonderzoek uit 2008 is het percentage duurzaam inkopen flink toegenomen. Het gemiddelde percentage duurzaam inkopen is gestegen van 42 in 2008 tot 94 in 2010. Vergelijken we het resultaat van 2010 met 2008 voor de productgroepen die ook in 2008 zijn onderzocht, ontstaat het volgende beeld.

Vergelijking 2010 en 2008	Gemiddeld 2010	Gemiddeld 2008
Schoonmaak	100%	56%
Elektriciteit	82%	62%
Catering	99%	7%
ICT-Hardware	99%	82%
Reproductieapparatuur	100%	62%
Papier	77%	56%
Dienstauto's	98%	40%
Zware motorvoertuigen	99%	70%
Openbaar , Aangepast en Leerlingenvervoer	93%	16%

*

Tabel 0.2: Gemiddelde score productgroepen in 2010 en 2008

Hoewel de aard en inhoud van een aantal duurzaamheidscriteria in de betreffende productgroepen in de tussentijd veranderd is, geeft dit een goede indicatie voor de gegroeide toepassing van de duurzaamheidscriteria.

* Openbaar vervoer, Aangepast vervoer en Leerlingenvervoer zijn in 2010 apart uitgevraagd, maar voor deze tabel samengevoegd (op basis van volume).

Dit beeld wordt bevestigd door de gestelde vragen over 2009. Maar liefst 84% van de respondenten geeft aan dat de mate van toepassing van criteria is toegenomen of sterk toegenomen van 2009 op 2010. Bovendien geeft 75% aan dat het draagvlak voor duurzaam inkopen (sterk) is toegenomen. Een groot aantal organisaties besteedt serieus aandacht aan duurzaam inkopen, wat onder meer blijkt uit een grote meerderheid die een beleid heeft opgesteld (80%) en verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden heeft vastgesteld (70%). Daarnaast is er een aantal indicatoren waaruit blijkt dat men op een professionele manier met duurzaam inkopen omgaat. 70% geeft bijvoorbeeld aan duurzaamheidseisen verplicht in de specificatiefase op te nemen, 64% van de organisaties neemt Total Cost of Ownership-overwegingen mee en de helft van de organisaties besteedt bij voorkeur aan via Economisch Meest Voordelige Inschrijving (EMVI). Sociale aspecten en criteria voor social return worden nu reeds door een deel van de organisaties toegepast.

Doorkijk naar de toekomst

Op de open vragen zijn veel suggesties ontvangen van respondenten, variërend van concrete verzoeken tot aanmoedigingen en tips. Uit veel van de commentaren blijkt dat men tegen de huidige set van criteria en contractvoorwaarden aankijkt als een goed vertrekpunt, maar men ziet graag een verdere ontwikkeling van de duurzaamheidscriteria, zodat men beter in staat is om de markt uit te dagen. Daarnaast geeft men aan behoefte te hebben aan hulpmiddelen om de afgesproken prestaties te kunnen controleren.

De aanwezige gunningcriteria en contractvoorwaarden zijn door veel organisaties ingezet, over de gehele breedte van productgroepen. Een blik op de uitkomsten laat zien dat de spreiding tussen de scores bij zowel gunningcriteria als contractvoorwaarden veel groter is dan bij de minimumeisen uit deel A van het onderzoek. Tegelijkertijd zijn de gemiddelde scores een stuk lager. Het blijkt dat een beperkt deel van de gunningcriteria en contractvoorwaarden niet gebruikt wordt. Het verdient aanbeveling te bekijken of deze in de praktijk wel hanteerbaar zijn.

Ministerie van Infrastructuur en Milieu
t.a.v. Mw. Drs. S.W. Partakusuma
Rijnstraat 8
Postbus 20951
2500 EZ Den Haag

Amstelveen, 15 juni 2011

Mijne dames en heren,

Ingevolge de aan KPMG Advisory N.V. (hierna: KPMG) verstrekte opdracht, rapporteren wij hierbij onze bevindingen uit hoofde van het uitgevoerde onderzoek overeenkomstig de ons verleende opdracht met kenmerk ICK61997 (opdrachtbevestiging dd. 23 november 2010).

1. Inleiding

Duurzaam inkopen staat volop in de schijnwerpers. Steeds meer organisaties houden in hun inkoopbeleid rekening met de bredere impact van hun inkopen. Duurzaam inkopen richt zich op een goede balans tussen mens, omgeving en economie (people, planet, profit). In dit hoofdstuk schetsen we in het kort een beeld van de stimulerende maatregelen van de overheid op het gebied van duurzaam inkopen, zetten we de ambities van de overheidssectoren op een rij en sluiten we af met een leeswijzer voor dit rapport.

De Nederlandse overheid stimuleert duurzaam inkopen op verschillende manieren via het programma Duurzaam Inkopen

Eén van de maatregelen om duurzaam inkopen te bevorderen is het laten opstellen van duurzaamheidscriteria door het ministerie van Infrastructuur en Milieu (voormaling VROM). De criteria kunnen worden toegepast bij het inkopen door (overheids)organisaties. Dit betreft momenteel uitsluitend milieucriteria (planet). Er wordt gewerkt aan het voorbereiden van sociale aspecten die door overheden moeten worden toegepast bij Europese aanbestedingen. Eerst recent, na afsluiting van dit onderzoek, is besloten dat door het Rijk voortaan social return zal worden toegepast (zie brief 29 april 2011, TK 2010-2011, 32501, nr. 12). Ook kunnen overheidsorganisaties met behulp van de implementatiecoach kijken hoe het staat met de implementatie van duurzaam inkopen binnen de eigen organisatie.

De Nederlandse overheid geeft met haar jaarlijkse inkoopvolume van 50 miljard euro de markt voor duurzame producten en diensten een stevige impuls

Buiten een faciliterende en kaderstellende rol besteden de gezamenlijke overheden jaarlijks naar schatting meer dan 50 miljard euro aan de inkoop van producten, goederen, werken en diensten. Door bij haar inkopen duurzame producten, diensten en leveringen te eisen geeft de overheid de markt voor duurzame producten en diensten een stevige impuls.

Provincies, Gemeenten, Water- en Hoogheemraadschappen en Onderwijsinstellingen hebben hun ambities op duurzaam inkopen vastgelegd in convenanten

De rijksoverheid streeft ernaar vanaf 2010 100% duurzaam in te kopen. Gemeenten streven naar 75% in 2010, waar Provincies, Water- en Hoogheemraadschappen en de Onderwijsinstellingen (Universiteiten, Hogescholen, Middelbaar beroepsonderwijs) in 2010 50% duurzaam willen hebben ingekocht. Vanaf 2015 is de ambitie voor deze sectoren ook 100%.

Dit streven is vastgelegd in verschillende convenanten tussen de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG), het Interprovinciaal Overleg (IPO), de Vereniging van Universiteiten (VSNU), de vereniging van Hogescholen

(HBO-raad), de vereniging van middelbare beroepsopleidingen (MBO Raad), de Unie van Waterschappen (UvW), het Rijk en het voormalige ministerie van VROM (nu het ministerie van Infrastructuur en Milieu).

	Ambitie per 2010	Ambitie per 2012
Kerndepartementen	100%	
Baten- en lastendiensten / ZBO's	100%	
Provincies	50%	
Gemeenten		
G4	75%	
> 100.000 m.u.v. G4	75%	
50.000 tot 100.000	75%	
0 tot 50.000	75%	
Water- en Hoogheemraadschappen	50%	
Onderwijsinstellingen		
Universiteiten		50%
Hogescholen		50%
MBO-instellingen		50%

Tabel 1.1: Ambitie duurzaam inkopen per sector

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu monitort de voortgang op deze ambities

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu meet elke twee jaar de voortgang van het bereiken van de doelstellingen voor duurzaam inkopen (Deel A van het onderzoek). Na de onderzoeken in 2006 en 2008 is over 2010 een eerste uitgebreide Monitor Duurzaam Inkopen uitgevoerd.

Naast de meting van het percentage duurzaam inkopen is ook onderzocht hoe en op welke manier duurzaam inkopen verankerd is binnen overheidsorganisaties en in de praktijk functioneert (Deel B van het onderzoek).

De Monitor is in februari tot en met april 2011 uitgevoerd door KPMG in opdracht van het ministerie van Infrastructuur en Milieu.

Leeswijzer voor het rapport

Het rapport is als volgt opgebouwd. Hoofdstuk 2 gaat in op de methodische verantwoording. De respons op de vragenlijst volgt in hoofdstuk 3, waarna hoofdstuk 4 en 5 de resultaten van Deel A totaal en per sector en de resultaten van Deel A op productgroepniveau behandelen. Een analyse van Deel B volgt in hoofdstuk 6, in

hoofdstuk 7 wordt ingegaan op de vergelijking met de onderzoeken uit 2006 en 2008. Het rapport wordt afgesloten met de conclusies in hoofdstuk 8.

In de bijlagen vindt u een totaaloverzicht van de uitkomsten van Deel A per sector en productgroep, de uitkomsten van Deel B per sector, een overzicht van de productgroepen inclusief de gehanteerde versie van de criteriadocumenten en de vragen van Deel B.

2. Methodische verantwoording

In dit hoofdstuk gaan we in op de methodische verantwoording van het onderzoek. Achtereenvolgens tonen we de opzet van de Monitor, de reikwijdte en uitgangspunten, de analyse van de aangeleverde gegevens en de berekening van het percentage duurzaam inkopen van zowel Deel A als Deel B. Een toelichting op de respons vindt u in hoofdstuk 4.

Opzet van de Monitor Duurzaam Inkopen

Elke organisatie is via een onlinevragenlijst uitgenodigd om de Monitor in te vullen en te versturen. De vragenlijst is ontwikkeld samen met het ministerie van Infrastructuur en Milieu en Agentschap NL. De Monitor bestaat uit twee onderdelen:

Deel A: vaststellen percentage duurzaam inkopen

In Deel A is gevraagd aan te geven binnen welke productgroepen aanbestedingen zijn gepubliceerd in 2010, het volume hiervan in euro's, het type aanbesteding en de gehanteerde relevante minimumeisen.

Deel B: ervaringen van de organisaties op het gebied van duurzaam inkopen en de verankering hiervan in de eigen organisatie, alsook het gebruik van gunningcriteria en contractvoorwaarden.

In Deel B is een aantal vragen gesteld over de borging van duurzaam inkopen in de organisaties, het toepassen van sociale aspecten en social return, en het toepassen van duurzaamheidscriteria in 2009 en bij offerteaanvragen/aanbestedingen kleiner dan 50.000 euro.

Uitgenodigde deelnemers

Er zijn organisaties uit zes overheidssectoren uitgenodigd, te weten: Kerndepartementen, Baten- en lastendiensten/ZBO's, Provincies, Gemeenten, Water- en Hoogheemraadschappen en Onderwijsinstellingen (Universiteiten, Hogescholen en MBO-instellingen).

Alle Kerndepartementen (zoals aanwezig per 1 januari 2010), Provincies, Water- en Hoogheemraadschappen en Gemeenten met meer dan 50.000 inwoners zijn uitgenodigd voor de Monitor. Van de Gemeenten met een inwonertal onder de 50.000 is een steekproef getrokken van 105 gemeenten. Er is in de weging rekening gehouden met het inwoneraantal per gemeente. De Gemeenten zijn ingedeeld in vijf segmenten van 0 tot 10.000 inwoners, 10.000 tot 20.000 inwoners, enzovoorts. Van elk segment is een evenredig aantal gemeenten uitgenodigd. Er is ook gezorgd voor een evenredig aantal gemeenten dat wel en niet een deelnameverklaring heeft getekend.

Van de Baten- en lastendiensten en Zelfstandige bestuursorganen is door het ministerie van Infrastructuur en Milieu een selectie gemaakt bestaande uit de 46 grootste organisaties.

Berekening percentage duurzaam inkopen: volume duurzame aanbestedingen / totaalvolume aanbestedingen

Het percentage duurzaam inkopen van een organisatie is gedefinieerd als de omvang (het bedrag in euro's) van de aanbestedingen in 2010 waarbij *alle* relevante duurzaamheidseisen van de betreffende productgroepen zijn toegepast (X) afgezet tegen het totale bedrag aan aanbestedingen in 2010 van de productgroepen waarvoor duurzaamheidscriteria zijn vastgesteld (Y).

Het percentage duurzaam inkopen in 2010 = (X)/(Y) x 100%

Het percentage duurzaam inkopen van een productgroep of sector wordt ook op deze wijze berekend door de omvang van de aanbestedingen binnen de betreffende productgroep of sector in 2010 waarbij *alle* relevante duurzaamheidseisen van de betreffende productgroepen zijn toegepast zijn (X) af te zetten tegen het totale bedrag aan aanbestedingen in de productgroep of sector in 2010 van de productgroepen waarvoor duurzaamheidscriteria zijn vastgesteld (Y).

Hierbij is een aantal definities en uitgangspunten van belang:

- Bij de berekening van het percentage duurzaam inkopen telt uitsluitend het opnemen van de duurzaamheidseisen zoals weergegeven in de criteriadocumenten van het ministerie van Infrastructuur en Milieu of vervangende eisen waarmee aantoonbaar minimaal hetzelfde duurzaamheidsniveau wordt bereikt. Het toepassen van gunning- en contractvoorwaarden wordt niet meegerekend. Deze komen in Deel B aan de orde.
- In het geval dat er door een organisatie over 2010 meerdere aanbestedingen binnen een productgroep zijn gepubliceerd, zijn deze om de invullast te beperken slechts tot een maximum van vijf (de vijf grootste in euro's) uitgevraagd. Hiernaast is het totaal aantal aanbestedingen en het totale volume in euro's voor deze productgroep uitgevraagd, waarna het percentage duurzaam inkopen voor de aanbestedingen uit de steekproef is geëxtrapoleerd naar het totale volume van deze productgroep.
- Als waarde (volume in euro's) van de aanbesteding is, indien het contract reeds is afgesloten, gevraagd naar het gecontracteerde bedrag. Anders is gevraagd naar de ingeschatte waarde op het moment van de publicatie of uitvraag. Van een contract met een looptijd van meerdere jaren is gevraagd naar de waarde voor de totale looptijd inclusief eventuele opties en verlengingen.
- Indien wordt samengewerkt bij een aanbesteding tussen verschillende overheidsorganisaties of als er sprake is van een gemeenschappelijke regeling geeft de eerstverantwoordelijke organisatie (binnen de rijksoverheid vaak categoriemanager genoemd) de aanbesteding op, inclusief alle deelnemende organisaties en hun aandeel binnen de aanbesteding. Het betreffende volume wordt toebedeeld aan de deelnemende organisaties.

Reikwijdte en uitgangspunten van de Monitor – Deel A

Deel A van de Monitor betreft uitsluitend aanbestedingen van leveringen, werken of diensten binnen de tweeënvijftig productgroepen waarvoor door het ministerie van Infrastructuur en Milieu duurzaamheidscriteria zijn vastgesteld. Op de website van PIANOo (<http://www.pianoo.nl/dossiers/duurzaam-inkopen/criteria>) vindt u een overzicht van deze productgroepen. De datum van de aankondiging van de publicatie van de aanbesteding dan wel de datum van de offerteaanvraag is leidend. Alle in 2010 gepubliceerde aanbestedingen vallen binnen de reikwijdte van het onderzoek.

In dit onderzoek wordt onder aanbestedingen verstaan: alle Europese aanbestedingen, openbare nationale aanbestedingen en meervoudige onderhandse aanbestedingen met een waarde groter of gelijk aan 50.000 euro (exclusief btw). Meervoudig onderhandse offerteaanvragen kleiner dan 50.000 euro en enkelvoudige onderhandse offerteaanvragen worden buiten beschouwing gelaten. Hiermee is de administratieve belasting voor de deelnemers beperkt.

In de Monitor zijn zo actueel mogelijke criteria toegepast. Overheden kunnen ook eerdere versies van criteriadocumenten hebben toegepast. Voorwaarde is wel dat de gehanteerde criteria zijn vastgesteld in of na juli 2009. Deze grens is aangehouden in verband met belangrijke aanpassingen in alle criteriadocumenten in deze periode. Voor een aantal productgroepen zijn wijzigingen in de criteriadocumenten aangebracht gedurende het jaar 2010. Indien er minimumeisen zijn toegevoegd in 2010 zijn deze niet uitgevraagd in het onderzoek.² Zie bijlage 4 voor een overzicht van de productgroepen en de versienummers van de gehanteerde criteriadocumenten.

Aanbestedingen die bestaan uit een combinatie van verschillende productgroepen zijn als volgt in de Monitor meegenomen:

- Indien een productgroep meer dan 50% van het volume in euro's van deze aanbesteding omvat (hoofdproductgroep) is het volledige bedrag van deze aanbesteding in deze productgroep opgenomen.
- Indien dit niet het geval is, of als de hoofdproductgroep van de aanbesteding niet duurzaam is ingekocht, is de mogelijkheid geboden de kleinere onderdelen in de betreffende productgroepen onder te brengen.

² De productgroep straatmeubilair is gesplitst in de productgroep Straatmeubilair – exclusief speeltoestellen en de productgroep Straatmeubilair – speeltoestellen aangezien deze productgroep een grote wijziging heeft ondergaan in 2010.

Voor Rijkswaterstaat is een andere methode van uitvragen toegepast. De reden hiervoor is dat Rijkswaterstaat een iets andere methode van contracteren betracht en met integrale contracten werkt, waarbij de opdrachtnemer zelf verplicht is te bepalen of alle uit te voeren werkzaamheden aan de duurzaamheidseisen voldoen. Hierdoor was het voor Rijkswaterstaat niet mogelijk om alle aanbestedingen zoals gepubliceerd in 2010 op de voorgeschreven wijze onder te brengen in de Monitor Duurzaam Inkopen 2010. Daarom is gekozen voor een werkwijze die recht doet aan de praktijk van Rijkswaterstaat en tegelijkertijd antwoorden oplevert die vergelijkbaar zijn met die van de andere deelnemende overheidsorganisaties.

Deelnemende organisaties zijn zelf verantwoordelijk voor de door hen gegeven antwoorden

De deelnemende organisaties zijn verantwoordelijk voor de door hen aangeleverde antwoorden. KPMG heeft een statistische analyse toegepast op alle aangeleverde data. De hieruit voortvloeiende opvallende zaken en eventuele onduidelijkheden zijn met de verantwoordelijke organisaties besproken en waar nodig door ons aangepast.

De Kerndepartementen hebben vijf werkdagen de mogelijkheid gehad om de antwoorden van de Baten- en lastendiensten, waarvoor de minister van het betreffende kerndepartement ministeriële verantwoordelijkheid draagt, in te zien en indien gewenst in contact te treden met de betreffende organisaties om de resultaten te bespreken.

Reikwijdte en uitgangspunten van de Monitor – Deel B

Deel B van het onderzoek richt zich op de ervaringen van de organisaties op het gebied van duurzaam inkopen en de verankering hiervan in de eigen organisatie. Alle vragen gaan over het jaar 2010, behalve een vijftal specifieke vragen over 2009. Er zijn vragen gesteld over:

- de toepassing van gunningcriteria en contractvoorwaarden;
- de borging van duurzaam inkopen in de organisatie;
- het toepassen van sociale aspecten en social return;
- duurzaam inkopen in 2009;
- de mate van duurzaam inkopen van aanbestedingen onder de 50.000 euro;
- overige aspecten en relevante ervaringen.

De vragen omtrent de borging van duurzaam inkopen in de organisatie zijn grotendeels gebaseerd op de Implementatiecoach van PIANOo. Zie bijlage 5 voor een overzicht van de vragen voor Deel B.

Organisatie Monitor Duurzaam Inkopen

De vragenlijst voor de Monitor is ontwikkeld door het programma Duurzaam Inkopen, ondergebracht bij het ministerie van Infrastructuur en Milieu, in samenwerking met KPMG. Tijdens de looptijd van het project zijn er drie bijeenkomsten geweest tussen de begeleidingsgroep (Infrastructuur en Milieu, AgentschapNL en KPMG) en de Klankbordgroep. In de Klankbordgroep zitten personen uit de verschillende overheidssectoren die hebben meegedaan met de Monitor. De Klankbordgroep heeft feedback geleverd op de aanpak en methodologie van het project, heeft input geleverd voor de vragenlijst en heeft feedback geleverd op de conceptrapportage.

Kanttekeningen bij de resultaten

De reikwijdte en uitgangspunten van het onderzoek hebben ertoe geleid dat weliswaar sprake is van een hoge respons maar dat geen sprake is van een representatieve steekproef. Verder is sprake van invulling op basis van vrijwilligheid, is het principe van 'high trust' gehanteerd en hebben wij geen controles ter plaatse uitgevoerd. Hierdoor is het ook onbekend wat de overwegingen waren van organisaties om de vragenlijst niet in te vullen.

In een aantal gevallen hanteren wij wel cijfers achter de komma om de relatie tussen de totalen en de onderliggende cijfers in de tabel te kunnen duiden en dus niet als uiting van de mate van nauwkeurigheid van de cijfers.

**Rekenvoorbeeld percentage duurzaam inkopen
(Factsheet Monitor Duurzaam Inkopen 2010 Versie 3.0, januari 2011)**

Gemeente G neemt deel aan de monitor 2010.

- Door de gemeente zijn in 2010 100 aanbestedingen/offerteaanvragen gedaan, met een totale omvang van 95 miljoen euro.
- 60 van deze aanbestedingen/offerteaanvragen vallen binnen de afbakening van de productgroepen waarvoor duurzaamheidscriteria zijn vastgesteld. Deze aanbestedingen/offerteaanvragen hebben een waarde van 45 miljoen euro.
- Met enkelvoudige onderhandse offerteaanvragen en meervoudig onderhandse offerteaanvragen kleiner dan 50.000 euro (excl. btw) (totaalaantal 35) waarvoor duurzaamheidseisen zijn vastgesteld is een bedrag van 1 miljoen euro gemoeid. Deze worden in de Monitor buiten beschouwing gelaten.
- In 2010 zijn 25 aanbestedingen/offerteaanvragen gepubliceerd, met een geschatte waarde van 44 miljoen euro.
- In 15 van deze aanbestedingen/offerteaanvragen zijn alle vastgestelde duurzaamheidseisen overgenomen. Deze aanbestedingen hebben een gezamenlijke waarde van 15,2 miljoen euro
- In 4 aanbestedingen zijn niet alle duurzaamheidseisen opgenomen. Hiermee is 8,8 miljoen euro gemoeid.
- Er zijn 3 meerjarige aanbestedingen A gepubliceerd, steeds voor een periode van 4 jaar, met een totale waarde van 2,5 miljoen euro over deze 4 jaar. Bij alle meerjarige aanbestedingen zijn alle duurzaamheidseisen toegepast.
- Aanbesteding B (16 miljoen euro) betreft een samengestelde aanbesteding die bestaat uit 4 verschillende productgroepen, waarbij voor de grootste productgroep (10 miljoen euro) duurzaamheidscriteria beschikbaar zijn, die ook zijn toegepast. Voor de andere deelproductgroepen zijn geen criteria vastgesteld.
- In aanbesteding C is één van de vastgestelde duurzaamheidseisen niet opgenomen, maar zijn twee door de gemeente zelf geformuleerde duurzaamheidscriteria toegevoegd. Intern is door de gemeente bepaald dat de twee zelf toegevoegde criteria eenzelfde of hoger duurzaamheidsniveau hebben als/dan de formeel vastgestelde duurzaamheidseisen die niet zijn overgenomen. Deze aanbesteding heeft een waarde van 900.000 euro.
- Aanbesteding D betreft een gezamenlijke aanbesteding met twee andere nabijgelegen gemeenten met een omvang van 1,3 miljoen euro.

Hierbij zijn de duurzaamheidseisen toegepast. Gemeente G doet aan deze aanbesteding mee voor een bedrag van 600.000 euro.

Wat is het percentage duurzaam inkopen van gemeente G over 2010?

- Uitsluitend de aanbestedingen/offerteaanvragen die vallen onder de afbakening van de productgroepen duurzaam inkopen vallen onder het bereik van de berekening. Dit betreft in dit geval de 60
- De enkelvoudig onderhandse offerteaanvragen en meervoudig onderhandse offerteaanvragen kleiner dan 50.000 euro (excl. btw) worden in de Monitor niet meegenomen.
- In 15 aanbestedingen met een gezamenlijke waarde van 15,2 miljoen euro zijn alle duurzaamheidseisen opgenomen; deze zijn dus allemaal volledig duurzaam ingekocht.
- In 4 aanbestedingen voor in totaal 8,8 miljoen euro zijn niet alle duurzaamheidseisen toegepast. De gemeente heeft via een interne procedure bepaald dat hiervoor een goede reden was. Deze aanbestedingen tellen niet als duurzame inkoop. Daarbovenop komen 6 aanbestedingen A t/m D (zie hieronder) waarmee iets bijzonders aan de hand is:
 - De 3 meerjarenaanbestedingen A tellen alle 3 mee voor het bedrag over de gehele periode, in totaal 2,5 miljoen euro.
 - In de samengestelde aanbesteding B zijn alle duurzaamheidseisen van de grootste productgroep meegenomen. Daarmee wordt de gehele aanbesteding van 16 miljoen euro als duurzaam meegenomen.
 - In aanbesteding C zijn weliswaar niet alle duurzaamheidseisen overgenomen, maar zijn twee eisen toegevoegd met eenzelfde of hoger duurzaamheidsniveau. Deze aanbesteding, van 900.000 euro, telt dus wél geheel als duurzaam.
 - In gezamenlijke aanbesteding D zijn alle duurzaamheidseisen toegepast. De gemeente heeft hier duurzaam ingekocht voor 600.000 euro.

De totale waarde duurzaam ingekocht is dan: $(15.200.000 + 2.500.000 + 16.000.000 + 900.000 + 600.000) = 35,2$ miljoen euro (X). De totale waarde van de aanbestedingen/offerteaanvragen waarvoor duurzaamheidscriteria zijn opgesteld is: 25 aanbestedingen/offerteaanvragen met een waarde van 44 miljoen euro (Y).

Gemeente G heeft dus een percentage duurzaam inkopen van $(35,2/44 * 100\%) = 80\%$ over 2010.

3. Respons op de vragenlijst

In dit hoofdstuk vindt u de respons op de vragenlijst per overheidssector, het aantal opgegeven aanbestedingen en bijbehorend volume en een overzicht van de verdeling van de aanbestedingen per type. Ten slotte is een overzicht opgenomen van getroffen stimuleringsmaatregelen om de respons te bevorderen.

Respons deelnemers

Een organisatie telt mee voor de respons als er een of meerdere aanbesteding(en) voor deze organisatie zijn opgegeven door een vertegenwoordiger van de organisatie zelf of door de eerstverantwoordelijke (hoofdaanbesteder) bij een samenwerking, of als Deel B is beantwoord.

Er zijn in totaal 19 organisaties die alleen Deel B hebben beantwoord en 42 organisaties die zelf geen aanbesteding in Deel A hebben opgegeven, maar deze middels een samenwerking toebedeeld hebben gekregen. Het is hierbij belangrijk op te merken dat het mogelijk is dat deze organisaties in 2010 geen aanbesteding hebben gepubliceerd en daarom geen aanbesteding in Deel A hebben opgenomen.

In onderstaande tabel staat de respons uitgesplitst per overheidssector.

	Uitgenodigd	Respons	% respons
Kerndepartementen	13	13	100%
Baten- en lastendiensten / ZBO's	46	32	70%
Provincies	12	11	92%
Gemeenten	172	96	56%
G4	4	4	100%
> 100.000 m.u.v. G4	22	18	82%
50.000 tot 100.000	41	33	80%
0 tot 50.000	105	41	39%
Water- en Hoogheemraadschappen	26	25	96%
Onderwijsinstellingen	115	75	65%
Universiteiten	14	12	86%
Hogescholen	36	19	53%
MBO-instellingen	65	44	68%
Totaal	384	252	66%

Tabel 3.1: Respons per overheidssector

De totale respons is 66%. De respons verschilt van sector tot sector. De Kerndepartementen en G4 hebben allemaal meegedaan, de Water- en Hoogheemraadschappen, Provincies, Universiteiten en de Gemeenten vanaf 50.000 inwoners met uitzondering van de G4 hebben een respons van tussen de 80 en 96%. De respons is lager onder de Hogescholen en MBO-instellingen, met 53, respectievelijk 68%. De Baten- en lastendiensten/ZBO's scoren bijna 70%. De kleinere gemeenten, onder de 50.000 inwoners, scoren het minst hoog met 39%.

De kanttekening dient hierbij te worden gemaakt dat, omdat de respons niet volledig is, het onbekend is hoe de scores van de niet-deelnemende organisaties het totaalbeeld zouden beïnvloeden. De grootste onbekende factor is de groep kleine gemeenten.

Voor organisaties met een concrete doelstelling voor 2010 geldt dit voor de Baten- en lastendiensten. In deze sector heeft zoals aangegeven 30% van de uitgenodigde organisaties de Monitor niet ingevuld.

Ten slotte is het niet in detail bekend hoe wordt omgegaan met duurzaam inkopen bij aanbestedingen onder de 50.000 euro. De respondenten geven aan dat in lang niet alle gevallen 100% duurzaam wordt ingekocht bij deze aanbestedingen.

Aantal en volume opgegeven aanbestedingen per organisatietype

Hieronder vindt u per organisatietype het aantal en het volume van de opgegeven aanbestedingen.

	Aantal aanbestedingen	Volume aanbestedingen (x1000 euro)
Kerndepartementen	111	643.059
Baten- en lastendiensten / ZBO's	466	1.845.365
Provincies	258	572.270
Gemeenten		
G4	180	284.613
> 100.000 m.u.v. G4	618	499.178
50.000 tot 100.000	420	280.697
0 tot 50.000	230	96.929
Water- en Hoogheemraadschappen	370	400.388
Onderwijsinstellingen		
Universiteiten	71	287.276
Hogescholen	61	292.264
MBO-instellingen	106	62.978
Totaal	2.891	5.265.016

Tabel 3.2: Aantal en volume aanbestedingen per sector

In totaal zijn er 2891 unieke aanbestedingen opgegeven met een totaalvolume van 5.265.016 euro. De Baten- en lastendiensten leveren zowel in aantal als in volume van de aanbestedingen een grote bijdrage. Dit is begrijpelijk als bedacht wordt dat hieronder organisaties vallen die veel inkopen als Rijkswaterstaat en de Rijksgebouwendienst.

Verdeling type aanbestedingen

In onderstaande tabel vindt u de verdeling naar het type aanbestedingen en het bijbehorende volume.

Type aanbesteding / offerteaanvraag	Percentage type	Percentage volume
Europese aanbesteding	38,9%	87,6%
Openbare nationale aanbesteding	21,7%	7,2%
Meervoudige onderhandse aanbesteding	34,0%	4,9%
Niet gespecificeerd	5,4%	0,2%

Tabel 3.3: Type aanbestedingen

Qua verdeling van het type aanbestedingen zien we dat 39% van de aanbestedingen Europees is, in volume is dit 88% van het totaalvolume. Een bijna even groot aantal van de aanbestedingen is meervoudig aanbesteed. Het volume hiervan is echter een stuk lager, 4,9%. In 5,4% van de gevallen is door de respondent niet aangegeven welk type aanbesteding het betreft.

Drempelwaarden voor Europees aanbesteden (bron: <http://www.pianoo.nl/regelgeving/drempelwaarden>)

In de Europese aanbestedingsrichtlijnen zijn drempelwaarden (drempelbedragen) vastgesteld. Een overheidsopdracht die evenveel of meer bedraagt dan het drempelbedrag moet verplicht Europees worden aanbesteed. Deze Europese drempelwaarden voor overheidsopdrachten zijn vastgelegd in artikel 7 van richtlijn 2004/18/EG. Drempelwaarden voor speciale sectoren zijn vastgelegd in richtlijn 2004/17/EG. De Europese Commissie stelt elke twee jaar nieuwe drempelwaarden vast.

Hieronder volgt een overzicht van de drempelwaarden in euro's (excl. btw):

Drempelwaarden overheidsopdrachten 2010-2011

Richtlijn 2004/18/EG

- Werken	4.845.000
- Leveringen	193.000*
- Diensten	193.000*
- Overheidsopdrachten op het gebied van onderzoeks- en ontwikkelingsopdrachten en telecommunicatiediensten, en diensten vallend onder bijlage IIB	193.000

- Prijsvragen algemeen (artikel 67)	193.000*
- Voor meer dan 50% door aanbestedende diensten gesubsidieerde werken (artikel 8a)	4.845.000
- Voor meer dan 50% door aanbestedende diensten gesubsidieerde diensten die verband houden met werken (artikel 8b)	193.000
- Concessie voor openbare werken (artikel 56)	4.845.000

Richtlijn 2004/17/EG

- Opdrachten voor leveringen en diensten in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en postdiensten	387.000
- Opdrachten voor werken in de sectoren water- en energievoorziening, vervoer en postdiensten	4.845.000

*Voor de centrale overheid is dit bedrag 125.000 euro

Stimuleringsmaatregelen deelname

Er zijn verschillende maatregelen getroffen om de respons op de Monitor te bevorderen:

- In januari is een Pilot uitgevoerd waarin getoetst is op de duidelijkheid, toegankelijkheid en gebruiksvriendelijkheid van de vragenlijst, de technische werking van de applicatie, de tijdsbelasting en de wijze van verwerking van resultaten. De verkregen feedback is verwerkt in de definitieve Monitor.
- Het ontwerp van de vragenlijst voor de Monitor is erop gericht de invullast voor de deelnemende organisaties zo veel mogelijk te beperken door alleen de relevante vragen aan te bieden na een selectie van relevante productgroepen door de invuller.
- De Monitor online beschikbaar te maken, waardoor deze plaats- en tijdonafhankelijk toegankelijk was in te vullen voor verschillende respondenten van de deelnemende organisaties. In deze omgeving waren uitgebreide instructies en de antwoorden op veel gestelde vragen beschikbaar.
- Indien een organisatie meer dan vijf aanbestedingen binnen een productgroep heeft gepubliceerd in 2010, de uitvraag te beperken tot de vijf grootste aanbestedingen.
- Aanbestedingen met een volume onder de 50.000 euro en enkelvoudige aanbestedingen niet mee te nemen in het onderzoek.
- De verantwoordelijk voor de juistheid van aangeleverde gegevens aan de deelnemende organisaties te laten ('high trust') en achteraf statistische analyses toe te passen op alle aangeleverde data.
- Er is een helpdesk (zowel telefonisch als per e-mail bereikbaar) ingericht die de gehele looptijd van de Monitor beschikbaar was. Op inhoudelijk vlak is hierbij samengewerkt met PIANOo.
- Kort nadat de vragenlijst is verstuurd, is iedere contactpersoon nagebeld met de vraag of de vragenlijst in goede orde is ontvangen, of men voornemens is de vragenlijst in te vullen en of hulp nodig is bij het invullen ervan.
- De respons op de vragenlijst is continu bewaakt, achterblijvers zijn per e-mail e telefonisch herinnerd aan de tijdslijnen en gewezen op mogelijke ondersteuning van de helpdesk.
- De Monitor is uitgebreid op rijksoverheid.nl, Pianoo.nl en VNG.nl de Monitor Duurzaam Inkopen aangekondigd.
- Het netwerk van KPMG-partners en -medewerkers is aangewend om achterblijvende organisaties persoonlijk aan te sporen de vragenlijst in te vullen. De sectorvertegenwoordigers uit de Klankbordgroep zijn ingeschakeld om de achterban te motiveren deel te nemen.

4. Resultaten Deel A – totaal en per sector

De resultaten van Deel A van de Monitor staan in dit hoofdstuk centraal. Allereerst worden de resultaten in totaal en per sector behandeld, waarna de resultaten per sector worden geanalyseerd. De resultaten worden op geaggregeerd niveau getoond en zijn niet herleidbaar tot individueel deelnemende organisaties met uitzondering van de Kerndepartementen waarvan de resultaten per kerndepartement inzichtelijk zijn.

4.1 Uitkomsten percentage duurzaam inkopen – totaal

Het gemiddelde percentage duurzaam inkopen over 2010 bedraagt **94**. Zie resultaten per (deel)sector hieronder met ernaast de ambitie van de (deel)sector.

	% duurzaam inkopen 2010	Ambitie per 2010	Ambitie per 2012
Kerndepartementen	99,8%	100%	
Baten- en lastendiensten / ZBO's	99,3%	100%	
Provincies	95,8%	50%	
Gemeenten			
G4	88,8%	75%	
> 100.000 m.u.v. G4	90,3%	75%	
50.000 tot 100.000	89,6%	75%	
0 tot 50.000	86,6%	75%	
Water- en Hoogheemraadschappen	85,0%	50%	
Onderwijsinstellingen			
Universiteiten	80,2%		50%
Hogescholen	94,7%		50%
MBO-instellingen	74,7%		50%
Totaal	94%		

Tabel 4.1: Percentage duurzaam inkopen en ambities per sector

De Kerndepartementen en Baten- en lastendiensten/ZBO's kopen voor nagenoeg 100% duurzaam in.

De Gemeenten, Provincies, de Water- en Hoogheemraadschappen en alle Onderwijsinstellingen scoren hoger dan de doelstellingen duurzaam inkopen voor 2010, respectievelijk 2012 voor de Onderwijsinstellingen.

Mate van toepassing minimumeisen per (deel)sector

Een aanbesteding is duurzaam als *alle* relevante minimumeisen zijn toegepast. Onderstaande tabel laat zien in welke gevallen niet alle, maar wel een gedeelte van de minimumeisen zijn/is toegepast.

	100% van de minimumeisen	50 - 99% van de minimumeisen	0 - <50% van de minimumeisen (minimaal 1 eis)	Totaal 1 eis of meer
Kerndepartementen	99,8%	0,1%	0,1%	100,0%
Baten- en lastendiensten / ZBO's	99,3%	0,2%	0,0%	99,6%
Provincies	95,8%	0,8%	0,0%	96,5%
Gemeenten				
G4	88,8%	0,4%	0,0%	89,2%
> 100.000 m.u.v. G4	90,3%	1,5%	0,3%	92,1%
50.000 tot 100.000	89,6%	3,1%	0,4%	93,2%
0 tot 50.000	86,6%	2,1%	1,6%	90,3%
Water- en Hoogheemraadschappen	85,0%	3,4%	7,4%	95,8%
Onderwijsinstellingen				
Universiteiten	80,2%	9,9%	1,3%	91,3%
Hogescholen	94,7%	1,7%	0,1%	96,5%
MBO-instellingen	74,7%	11,2%	0,7%	86,5%

Tabel 4.2: *Mate van toepassing minimumeisen per sector*

Gezamenlijke inkoop tussen organisaties

Uit het onderzoek blijkt dat er bij 80 aanbestedingen via een samenwerking is ingekocht. Deze samenwerkingsverbanden vinden veelal binnen sectoren plaats. Zo wordt bijvoorbeeld elektriciteit door een aantal gemeenten samen ingekocht, werken ROC's samen aan de inkoop van papier en werken twee ministeries samen bij een aanbesteding voor schoonmaakdienstverlening. Er zijn ook voorbeelden van samenwerkingsverbanden over de sectoren heen, zoals Hogescholen en Universiteiten die samen inkopen, en Baten- en lastendiensten die samen met Kerndepartementen inkopen.

Er is binnen 29 verschillende productgroepen samen ingekocht, zie hieronder een overzicht van het aantal en het volume van de samenwerkingsverbanden dat per productgroep is opgegeven. Dit is binnen de productgroepen drankautomaten, kantoorartikelen en papier het vaakst gebeurd, namelijk 6 maal.

Het aantal van 80 aanbestedingen vertegenwoordigt 3% van het totale aantal aanbestedingen van het onderzoek, het volume vertegenwoordigt 11% van het totale volume.

Productgroep	Aantal keer samengewerkt	Volume (x1000 in euro)	Productgroep	Aantal keer samengewerkt	Volume (x1000 in euro)
Drankautomaten	6	37.512	Transportdiensten	3	1.160
Bedrijfskleding	1	250	Verhuisdiensten	3	4.494
Schoonmaak	4	25.294	Beveiliging	1	3.750
Catering	1	40.000	Leerlingvervoer	5	21.164
Elektriciteit	5	76.050	Wegen	1	1.160
Kantoorartikelen	6	16.766	Kunstwerken	1	7.150
Papier	6	8.223	Openbare verlichting	1	70
Drukwerk	4	4.761	Riolering	2	1.336
Hardware	4	14.320	Kantoorgebouwen: nieuwbouw	2	25.936
Netwerken, telefoniediensten en telefoonapparatuur	5	25.663	Kanoorgebouwen: renovatie	1	180
Audiovisuele apparatuur	2	9.455	Groenvoorzieningen	2	221
Reproductie	1	1.685	Straatmeubilair (exclusief speeltoestellen)	2	7.223
Toner cartridges	2	14.839	Straatmeubilair speeltoestellen	1	1.200
Dienstauto's	4	234.513	Waterzuiveringsinstallaties / slibbehandeling	1	18.475
Post	3	1.903	Totaal	80	604.751

Tabel 4.3: Aantal samenwerkingen per productgroep

De aanbestedingen zijn opgegeven door de eerstverantwoordelijke organisatie (binnen de rijksoverheid categoriemanager genoemd). Deze organisatie heeft ook alle vragen met betrekking tot de aanbesteding beantwoord. Hierna is het bedrag in de opgegeven verhouding verdeeld naar de betreffende organisaties uit de samenwerking.

Uit de analyse van de onderliggende data blijkt dat in een aantal gevallen de percentages duurzaam inkopen bij samenwerking hoger liggen dan de scores van de overige aanbestedingen van (een aantal van) de individuele organisaties die aan een samenwerking deelnemen.

4.2 Uitkomsten per departement

Percentage duurzaam inkopen – alle Kerndepartementen

	% duurzaam inkopen 2010	Aanbestedingsvolume (inc. samenwerkingen)
Ministerie van Algemene Zaken	73,1%	995.575
Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	100,0%	2.932.009
Ministerie van Buitenlandse Zaken	94,3%	10.523.270
Ministerie van Defensie	100,0%	542.046.433
Ministerie van Economische Zaken	100,0%	2.847.001
Ministerie van Financiën	-	415.000
Ministerie van Justitie	99,3%	29.064.409
Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit	100,0%	32.316.586
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen	100,0%	2.003.200
Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	100,0%	880.600
Ministerie van Verkeer en Waterstaat	100,0%	13.740.000
Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	97,3%	4.367.040
Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer	100,0%	928.200

Tabel 4.4: Percentage duurzaam inkopen en aanbestedingsvolume per kerndepartement

In bovenstaande tabel is weergegeven welk percentage duurzaam inkopen per afzonderlijk departement is bereikt. Daarbij kan nog worden opgemerkt dat in slechts 3 van de 30 binnen het Rijk ingekochte productgroepen en voor een zeer beperkt volume niet aan alle eisen is voldaan (zie bijlage 2 voor de cijfermatige onderbouwing).³

³ Omdat slechts in een beperkt aantal gevallen niet volledig duurzaam is aanbesteed, is nader verkend wat hiervan de oorzaken zijn geweest. Daarbij bleek dat er verklaarbare redenen zijn, die onder meer samenhangen met de aard van de aanbesteding en de specifieke toepassing van de bedoelde inkoop.

Het Ministerie van Financiën heeft alleen een aanbesteding opgegeven in de productgroep Grondwerken. Omdat deze productgroep geen duurzaamheidseisen heeft, kan er voor dit departement geen percentage duurzaam inkopen worden berekend.

Aangezien de hoog scorende ministeries voor een groot bedrag per jaar inkopen en hun score daardoor een groot gewicht heeft in de sectorberekening komt de sector als geheel afgerond uit op 100% (99,8%).

5. Resultaten Deel A – per productgroep

Hieronder vindt u de resultaten van de Monitor Duurzaam Inkopen 2010 per productgroep en per sector. Er wordt specifiek ingegaan op de resultaten per productgroep. Voor twee productgroepen zijn er geen minimumeisen geformuleerd. Deze productgroepen komen dan ook niet terug in onderstaande resultaten. In onderstaande tabellen worden de percentages duurzaam inkopen getoond. In bijlage 2 zijn vergelijkbare overzichten te vinden waarin het aantal en volume aanbestedingen is af te lezen. In hoofdstuk 4 vindt u de mate van toepassing van de minimumeisen per (deel)sector in die gevallen dat niet alle, maar wel een gedeelte van de minimumeisen is/zijn toegepast.

Het grootste deel van de productgroepen heeft hoog gescoord, dat wil zeggen rond of boven het gemiddelde percentage duurzaam inkopen van 94%. Een aantal productgroepen is zelfs volledig duurzaam aanbesteed. Dit geldt voor de productgroepen Reiniging, Schoonmaak, Reproductieapparatuur, Vaartuigen, Transportdiensten en Beveiliging. Er zijn 24 productgroepen die scoren tussen de 90% en 100%, 13 productgroepen die scoren tussen de 80% en 90% en 3 productgroepen die scoren tussen de 70% en 80%. Er zijn slechts 6 productgroepen met een score onder de 70%. Dit geldt onder meer voor Buitenlandse dienstreizen. Ook de prestaties voor Openbaar vervoer en Aangepast vervoer zijn voor verbetering vatbaar, evenals die van Sloop van Gebouwen, Mobiele werktuigen (uitbesteding), Netwerken, telefoondiensten en telefoonapparatuur en Gladheidsbestrijding.

In dit hoofdstuk zal er per cluster, naar de indeling van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu, worden bekeken hoe duurzaam de productgroepen zijn ingekocht. Van de productgroepen die lager scoren dan 100% zal er worden ingegaan op de oorzaken en bekeken worden door welke sectoren er (niet) duurzaam is ingekocht.

Aan het einde van dit hoofdstuk zal er worden ingegaan op de resultaten van de productgroepen specifiek per overheidssector.

Personeelsgerelateerde zaken

Personeelgerelateerde zaken	Gemiddeld totaal	Kerndepartementen	Baten- en lastendiensten / ZBO's	Provincies	Gemeenten	G4	> 100.000 m.u.v. G4	50.000 tot 100.000	0 tot 50.000	Water- en Hoogheemraadschappen	Onderwijsinstellingen	Universiteiten	Hogescholen	MBO-instellingen
Buitenlandse dienstreizen	9,4%	-	-	0%		100%	-	-	-	-		0%	-	-
Bedrijfskleding	62,3%	100%	41%	-		100%	100%	-	100%	100%		100%	100%	100%
Reiniging bedrijfskleding	100,0%	-	100%	-		-	-	-	-	100%		-	-	-
Externe vergader- en verblijffaciliteiten	93,3%	0%	-	100%		100%	100%	-	-	-		-	-	-

Tabel 5.1: Resultaten per productgroep – Personeelsgerelateerde zaken

De productgroep Reiniging bedrijfskleding is voor 100% duurzaam ingekocht. Externe vergader- en verblijffaciliteiten voor gemiddeld 93,3% en Bedrijfskleding voor gemiddeld 62,3%. Binnen de productgroep Buitenlandse dienstreizen is dit voor 9,4% duurzaam gebeurd.

Deze score voor Buitenlandse dienstreizen wordt veroorzaakt door een score van 0% voor Provincies en Universiteiten. Bij Provincies heeft men op 1 duurzaamheidseis na wel duurzaam ingekocht. Universiteiten hebben geen enkele eis toegepast bij hun aanbestedingen in deze productgroep.

Bedrijfskleding is door de meeste sectoren duurzaam aanbesteed. De Baten- en lastendiensten hebben 41% duurzaam ingekocht. Dit betreft een groot volume (66% van het totaal van alle sectoren die aanbestedingen hebben gedaan in deze productgroep) en beïnvloedde de score voor de productgroep als geheel sterk. Uit nadere inspectie van de productgroep Externe vergader- en verblijffaciliteiten blijkt dat alleen de Kerndepartementen deze niet volledig duurzaam hebben ingekocht. Zij hebben voor al hun aanbestedingen telkens wel 1 van de 2 duurzaamheidseisen voor deze productgroep toegepast.

Facilitaire zaken en kantoorinrichting

Facilitaire zaken en kantoorinrichting	Gemiddeld totaal	Kerndepartementen	Baten- en lastendiensten / ZBO's	Provincies	Gemeenten	G4	> 100.000 m.u.v. G4	50.000 tot 100.000	0 tot 50.000	Water- en Hoogheemraadschappen	Onderwijsinstellingen	Universiteiten	Hogescholen	MBO-instellingen
Schoonmaak	100,0%	100%	100%	100%		100%	100%	100%	100%	100%		100%	100%	100%
Drankautomaten	97,9%	100%	100%	73%		100%	100%	100%	100%	-		100%	100%	52%
Catering	99,3%	100%	100%	100%		100%	100%	79%	100%	100%		100%	100%	66%
Grootkeukenapparatuur	82,6%	100%	-	100%		-	100%	45%	-	-		62%	100%	69%
Elektriciteit	82,2%	100%	100%	32%		100%	100%	85%	32%	100%		6%	-	100%
Kantoorartikelen	99,7%	100%	100%	100%		100%	100%	100%	72%	100%		100%	100%	100%
Papier	76,5%	100%	-	100%		100%	100%	100%	100%	100%		100%	100%	0%
Drukwerk	93,7%	100%	100%	100%		100%	100%	7%	-	100%		100%	71%	85%
Kantoormeubilair	89,3%	100%	95%	0%		0%	100%	100%	22%	100%		100%	15%	22%

Tabel 5.2: Resultaten per productgroep – Facilitaire zaken en kantoorinrichting

De productgroep Schoonmaak is voor 100% duurzaam ingekocht en alle overheidssectoren hebben aanbestedingen gedaan in deze productgroep. De productgroepen Kantoorartikelen, Catering, Drankautomaten en Drukwerk scoren allemaal tussen de 90% en 100%. De productgroepen Kantoormeubilair, Grootkeukenapparatuur en Elektriciteit scoren tussen de 80% en 90%. Papier wordt voor 76,5% duurzaam ingekocht. Dit is toe te schrijven aan MBO-instellingen die een groot volume (in euro's) papier niet duurzaam hebben aanbesteed. Elektriciteit is in een aantal sectoren niet duurzaam aanbesteed. Dit is bij Provincies, Gemeenten 0-50.000 en 50.000-100.000 inwoners en Universiteiten het geval. Universiteiten hebben 6% volledig duurzaam ingekocht. In 94% van het aanbestede volume hebben zij wel 1 van de 2 eisen toegepast. Dit geldt ook voor de Gemeenten van 50.000-100.000 inwoners (bij 15% van het ingekochte volume is wel 1 eis toegepast) en Provincies (54% wel 1 eis toegepast). Gemeenten tussen 0-50.000 inwoners hebben voor 58% van het aanbestede volume geen van de duurzaamheidseisen in de aanbesteding(en) opgenomen.

Grootkeukenapparatuur is voor 82,6% duurzaam ingekocht. Gemeenten tussen de 50.000 en 100.000 inwoners en Universiteiten hebben telkens wel meer dan de helft van de duurzaamheidseisen toegepast. Dit geldt niet voor de MBO-instellingen; zij hebben 1 aanbesteding volledig duurzaam en 1 andere aanbesteding niet duurzaam aanbesteed.

Kantoormeubilair is voor 89,3% duurzaam ingekocht. Toch zijn er meerdere sectoren die deze productgroep niet duurzaam hebben ingekocht: Baten- en lastendiensten/ZBO's, Provincies, de G4-gemeenten, Gemeenten 0-50.000 inwoners, Hogescholen en MBO-instellingen. De Baten- en lastendiensten/ZBO's en de Gemeenten 0-50.000 hebben voor hun gehele volume wel meer dan 50% van de eisen toegepast.

Bij Drukwerk valt de lage score bij Gemeenten tussen de 50.000 en 100.000 inwoners op. Van de 2 aanbestedingen in deze productgroep is er bij 1 aanbesteding geen duurzaamheidseis in de aanbesteding opgenomen.

Drankautomaten zijn in elke sector ingekocht, behalve Water- en Hoogheemraadschappen. Ook is dit in de meeste gevallen volledig duurzaam gedaan, behalve bij Provincies en MBO-instellingen. De Provincies hebben in alle gevallen echter 2 of 3 (van de drie) eisen toegepast. De MBO-instellingen hebben bij 87% van het volume minimaal 1 eis toegepast (bij 1 van de 3 aanbestedingen in deze productgroep zijn geen eisen toegepast).

Ten slotte wordt duidelijk dat de aanbesteding van Catering, eveneens binnen elke sector aan de orde, erg hoog scoort. Alleen Gemeenten tussen de 50.000 en 100.000 inwoners en MBO-instellingen hebben in een aantal aanbestedingen niet de eis toegepast dat het assortiment 40% biologisch (of gelijkwaardig) moet zijn.

Automatisering/telecommunicatie

Automatisering / telecommunicatie	Gemiddeld totaal	Kerndepartementen	Baten- en lastendiensten / ZBO's	Provincies	Gemeenten	G4	> 100.000 m.u.v. G4	50.000 tot 100.000	0 tot 50.000	Water- en Hoogheemraadschappen	Onderwijsinstellingen	Universiteiten	Hogescholen	MBO-instellingen
Hardware	98,7%	100%	100%	98%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	72%
Netwerken, telefoondiensten en telefoonapparatuur	68,3%	100%	94%	89%		30%	42%	100%	-	100%		35%	11%	100%
Audiovisuele apparatuur	98,8%	100%	100%	0%		-	100%	0%	100%	0%		100%	100%	100%
Reproductieapparatuur	99,6%	100%	100%	100%		100%	100%	100%	100%	100%		100%	100%	91%
Toner cartridges	98,6%	100%	100%	-		-	-	-	100%	-		-	-	68%

Tabel 5.3: Resultaten per productgroep – Automatisering en telecommunicatie

Binnen het cluster Automatisering/telecommunicatie is het beeld verdeeld. Aan de ene kant scoren de productgroepen Reproductieapparatuur, Audiovisuele apparatuur, Hardware en Toner cartridges hoog. Aan de andere kant scoort de productgroep Netwerken, Telefoondiensten en Telefoonapparatuur aan de lage kant met 68,3%. Een aantal sectoren zijn er niet in geslaagd deze productgroep 100% duurzaam in te kopen.

Nadere inspectie van de cijfers leert dat bij het aanbesteden van deze productgroep in bijna alle gevallen ofwel alle eisen, of geen van de eisen zijn toegepast. Dit geldt voor alle sectoren die niet 100% scoren, behalve de Gemeenten groter dan 100.000 inwoners (met uitzondering van G4), die voor 5% van het aanbestede volume 2 van de 3 duurzaamheidseisen hebben opgenomen in de aanbesteding(en).

Toner cartridges blijkt in een viertal sectoren aanbesteed. Alleen bij MBO-instellingen is dit niet volledig duurzaam gebeurd (68%). Wel is daar in de resterende 32% van het volume 1 van de 2 duurzaamheidseisen toegepast.

Reproductieapparatuur is bijna volledig duurzaam ingekocht en de productgroepen Hardware en Audiovisuele apparatuur scoren eveneens erg hoog. Hardware (98,7%), door alle sectoren aanbesteed, is alleen bij Provincies (98%) en MBO-instellingen (72%) niet volledig duurzaam ingekocht. Bij de laatste sector is in alle gevallen minimaal 1 (van de 2) eisen toegepast.

Audiovisuele apparatuur (98,8% duurzaam) is in een aantal sectoren niet geheel duurzaam ingekocht. Provincies, Gemeenten van 50.000 tot 100.000 inwoners en Water- en Hoogheemraadschappen komen uit op 0% en hebben geen van de beschikbare duurzaamheidseisen opgenomen in hun aanbestedingen. Dat de gemiddelde score van de productgroep hoog uitkomt, is te danken aan Universiteiten en Hogescholen, die driekwart van het totale volume hebben ingekocht.

Vervoer

Vervoer	Gemiddeld totaal	Kerndepartementen	Baten- en lastendiensten / ZBO's	Provincies	Gemeenten	G4	> 100.000 m.u.v. G4	50.000 tot 100.000	0 tot 50.000	Water- en Hoogheemraadschappen	Onderwijsinstellingen	Universiteiten	Hogescholen	MBO-instellingen
Dienstauto's	97,7%	99%	100%	100%	-	-	100%	91%	64%	100%	-	23%	20%	-
Zware motorvoertuigen	99,0%	100%	-	-	100%	100%	100%	100%	94%	100%	-	-	-	-
Mobiele werktuigen (Inkoop)	83,8%	-	-	-	88%	100%	100%	100%	66%	73%	-	-	-	-
Mobiele werktuigen (uitbesteding)	69,7%	-	-	-	0%	100%	100%	-	100%	-	-	-	-	-
Vaartuigen	100,0%	-	100%	-	100%	-	-	-	-	100%	-	-	-	-
Onderhoud transportmiddelen	92,6%	100%	0%	-	100%	-	0%	-	-	-	-	-	-	-
Post	98,9%	100%	-	100%	100%	51%	100%	100%	100%	100%	100%	-	-	-
Transportdiensten	100,0%	100%	100%	-	-	100%	-	-	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Verhuisdiensten	Geen eisen													
Beveiliging	100,0%	-	100%	100%	-	100%	-	-	100%	-	100%	100%	100%	-
Leerlingenvervoer	89,0%	-	-	-	-	100%	87%	92%	-	-	100%	100%	-	-
Aangepast vervoer	0,0%	-	-	-	0%	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Openbaar vervoer	94,2%	-	-	94%	-	100%	-	-	-	-	-	-	-	-

Tabel 5.4: Resultaten per productgroep – Vervoer

Het cluster Vervoer wordt gekenmerkt door een relatief laag aantal aanbestedingen. In de meeste productgroepen heeft een aantal sectoren aanbestedingen gedaan. Qua score duurzaam inkopen in het cluster Vervoer is er een duidelijke verdeling zichtbaar. Er is een kopgroep, een middengroep en een groep achterblijvers. De kopgroep wordt gevormd door de productgroepen Vaartuigen, Transportdiensten en Beveiliging. Deze worden alle volledig duurzaam ingekocht. Dan is er een grote middengroep, gevormd door de productgroepen Zware motorvoertuigen, Post, Dienstauto's, Openbaar vervoer, Onderhoud transportmiddelen, Leerlingenvervoer, Mobiele werktuigen (Inkoop) en Mobiele werktuigen (Uitbesteding), die allemaal boven de 90% scores (behalve Mobiele werktuigen inkoop en aanbesteed: 83,8% en 69,7%). Er is één productgroep die achterblijft: Aangepast vervoer, met een score 0%.

Openbaar vervoer is alleen aanbesteed in de Provincies en Gemeenten boven de 100.000 inwoners. Bij de Gemeenten is dit volledig duurzaam gebeurd. De Provincies scoren 94%. Voor de overige 6% van het volume hebben zij geen van de eisen toegepast. In de productgroep Aangepast vervoer is slechts 1 aanbesteding opgegeven (door de G4) en die is niet duurzaam ingekocht. Dit leidt tot een score van 0%. Mobiele werktuigen (Uitbesteding) is meestal duurzaam aanbesteed. Alleen bij de G4-gemeenten is dit niet gedaan en zijn geen

duurzaamheidscriteria toegepast. Mobiele werktuigen (Inkoop) is door de G4, Gemeenten van 0-50.000 en Water- en Hoogheemraadschappen niet 100% duurzaam aanbesteed. Deze productgroep kent maar 1 duurzaamheidseis, waardoor een aanbesteding bij het niet hanteren van deze eis gelijk niet duurzaam is.

De overige productgroepen scoren allemaal boven de 90%. In de meeste gevallen is er op 1 of 2 sectoren na volledig duurzaam ingekocht. Leerlingenvervoer: twee sectoren behalen een iets lagere score. Bij Gemeenten tussen 0 en 50.000 inwoners wordt in alle gevallen minimaal 2 van de 3 eisen toegepast. Onderhoud transportmiddelen: Gemeenten tussen de 50.000-100.000 inwoners hebben in 1 aanbesteding geen van de beschikbare eisen opgenomen in de aanbesteding. In 1 van de 2 aanbestedingen in de categorie Post van de Gemeenten groter dan 100.000 inwoners (met uitzondering van G4) is geen duurzaamheidseis toegepast. In de andere aanbesteding zijn alle eisen in de aanbestedingen opgenomen. In de categorie Zware motorvoertuigen scoren alleen de kleine gemeenten niet volledig duurzaam.

Infrastructuur

Infrastructuur	Gemiddeld totaal	Kerndepartementen	Baten- en lastendiensten / ZBO's	Provincies	Gemeenten	G4	> 100.000 m.u.v. G4	50.000 tot 100.000	0 tot 50.000	Water- en Hoogheemraadschappen	Onderwijsinstellingen	Universiteiten	Hogescholen	MBO-instellingen
Wegen	98,4%	100%	100%	100%		81%	92%	99%	97%	100%		-	-	-
Kunstwerken	89,6%	-	100%	96%		100%	96%	67%	72%	30%		-	-	-
Waterbouwkundige constructies	95,3%	-	99%	93%		100%	100%	100%	50%	89%		-	-	-
Verkeersregel-installaties	89,5%	-	66%	96%		100%	93%	77%	100%	-		-	-	-
Openbare verlichting	78,8%	-	51%	92%		99%	64%	78%	60%	100%		100%	-	-

Tabel 5.5: Resultaten per productgroep – Infrastructuur

Het cluster Infrastructuur bevat een vijftal productgroepen, waarvan in de productgroep Openbare Verlichting het laagst wordt gescoord. De andere productgroepen scoren rond of boven de 90% duurzaam inkopen. Verder is zichtbaar dat Onderwijsinstellingen (vrijwel) geen aanbestedingen hebben gedaan binnen dit cluster. De productgroep Wegen scoort het hoogst met 98,4%, gevolgd door Waterbouwkundige constructies met 95,3%. Op enige afstand volgen Kunstwerken en Verkeersregelinstallaties, met 89,6% en 89,5%. Openbare verlichting is voor 78,5% duurzaam ingekocht.

Alleen Water- en Hoogheemraadschappen en Universiteiten zijn erin geslaagd deze productgroep voor 100% duurzaam in te kopen. Bij de G4 is dit op 1% na gelukt. Over de gehele linie (van sectoren die niet 100% duurzaam hebben ingekocht) is het beeld hetzelfde. Het grootste deel van het volume is duurzaam aanbesteed. Voor een ander deel van het volume zijn 2 van de 3 duurzaamheidseisen toegepast. Bij Baten- en lastendiensten voor 24%, bij Gemeenten groter dan 100.000 inwoners (met uitzondering van G4) 12%, bij Gemeenten 50.000-100.000 inwoners 9% en Gemeenten tussen 0-50.000 inwoners 31%.

Verkeersregelinstallaties zijn in 6 sectoren aanbesteed.; Binnen 2 sectoren is dit geheel duurzaam gebeurd (G4 en Gemeenten tot 50.000 inwoners). Baten- en lastendiensten/ZBO's en Gemeenten van 50.000-100.000 inwoners hebben in alle gevallen wel minimaal 2 van de 3 eisen toegepast. De overige 2 sectoren (Provincies en Gemeenten groter dan 100.000 inwoners (met uitzondering van G4)) hebben voor een beperkt volume geen duurzaamheidseisen opgenomen in de aanbesteding(en).

Kunstwerken is in 7 sectoren aanbesteed en hier zijn eveneens 2 sectoren waar dit volledig duurzaam is gebeurd (Baten- en lastendiensten/ZBO's en G4). Opvallend is hier een relatief lage score voor Water- en Hoogheemraadschappen (30%). In 85% van de gevallen passen zij wel minimaal 1 duurzaamheidseis toe (van de 5 eisen in totaal).

Waterbouwkundige constructies is over de gehele linie grotendeels duurzaam ingekocht. Wat hier opvalt is een relatief lage score voor de Gemeenten van 0-50.000 inwoners. Voor 50% van het ingekochte volume hebben zij geen duurzaamheidseisen toegepast.

Wegen scoren erg hoog met 98,4%. Alleen de Gemeenten hebben deze niet volledig duurzaam ingekocht en scoren 81%-99%. Deze productgroep kent slechts 1 eis, waardoor niet toepassen van deze eis direct tot een niet duurzame aanbesteding leidt.

Waterketen

Waterketen	Gemiddeld totaal	Kerndepartementen	Baten- en lastendiensten / ZBO's	Provincies	Gemeenten	G4	> 100.000 m.u.v. G4	50.000 tot 100.000	0 tot 50.000	Water- en Hoogheemraadschappen	Onderwijsinstellingen	Universiteiten	Hogescholen	MBO-instellingen
Waterzuiveringsinstallaties / slibbehandeling	94,0%	-	-	-	-	-	-	100%	-	94%	-	-	-	-
Gemalen	84,0%	-	100%	-	-	48%	100%	73%	24%	86%	-	-	-	-
Riolering	93,8%	100%	-	-	-	90%	93%	100%	85%	100%	100%	-	-	-

Tabel 5.6: Resultaten per productgroep – Waterketen

Ook voor het cluster Waterketen geldt dat niet alle sectoren aanbestedingen hebben uitgezet voor alle productgroepen. Zo zijn er in de productgroep Waterzuiveringsinstallaties/slibbehandeling alleen door de Gemeenten tussen 0-50.000 inwoners en door Water- en Hoogheemraadschappen aanbestedingen opgegeven. Deze productgroep is voor 94% duurzaam ingekocht. De productgroep Riolering is voor 93,8% en de productgroep Gemalen voor 84% duurzaam ingekocht.

Gemalen is door een zestal sectoren ingekocht. De sectoren G4, Gemeenten tussen 50.000-100.000 inwoners, Gemeenten tussen 0-50.000 inwoners en Water- en Hoogheemraadschappen zijn er niet in geslaagd deze volledig duurzaam in te kopen. De G4 heeft voor 52% van het volume aanbestedingen in deze productgroepen geen duurzaamheidseisen toegepast. Voor Gemeenten tussen de 50.000-100.000 inwoners is dit voor 14% van het volume niet gebeurd, bij Gemeenten tussen 0-50.000 inwoners voor 69% en bij Water- en Hoogheemraadschappen voor 8%.

Riolering is bij alleen bij de Gemeenten niet duurzaam ingekocht, behalve bij de Gemeenten tussen de 50.000 - 100.000 inwoners, die hier wel in zijn geslaagd. De andere Gemeenten hebben ofwel alle (3) criteria meegenomen, ofwel geen duurzaamheidscriteria meegenomen bij de aanbestedingen in deze productgroep.

Bij de Waterzuiveringsinstallaties/slibbehandeling zorgen de Water- en Hoogheemraadschappen voor veruit het grootste aantal (45 van 46 aanbestedingen) en volume. Van de ruim 72 miljoen euro is slechts 270 duizend euro niet door de Water- en Hoogheemraadschappen aanbesteed. Zij hebben voor 94% volledig duurzaam ingekocht en bij de overige 6% van het volume is 1 van de 2 eisen toegepast. Door het grote volume bepalen de Water- en Hoogheemraadschappen de totale score van deze productgroep.

Overig GWW

Overig GWW	Gemiddeld totaal	Kerndepartementen	Baten- en lastendiensten / ZBO's	Provincies	Gemeenten	G4	> 100.000 m.u.v. G4	50.000 tot 100.000	0 tot 50.000	Water- en Hoogheemraadschappen	Onderwijsinstellingen	Universiteiten	Hogescholen	MBO-instellingen
Conserveringswerken	97,9%	-	100%	100%		100%	27%	100%	-	100%		-	-	-
Kabels en leidingen	85,6%	100%	100%	100%		-	56%	100%	-	0%		-	-	-

Tabel 5.7: Resultaten per productgroep – Overig GWW

Cluster Overig GWW wordt gevormd door de productgroepen Conserveringswerken en Kabels en Leidingen. Conserveringswerken zijn bijna volledig duurzaam ingekocht (97,9%). Alleen de Gemeenten groter dan 100.000 inwoners (met uitzondering van G4) zijn hier niet in geslaagd, met maar 27%. Voor 61% van het volume hebben zij meer dan de helft of alle duurzaamheidseisen toegepast. Voor de overige 39% van het volume zijn geen eisen opgenomen in de aanbesteding(en). Kabels en leidingen scoort bij de meeste sectoren die hierin aanbesteding hebben gedaan volledig duurzaam, behalve bij Gemeenten groter dan 100.000 inwoners (met uitzondering van G4) en de Water- en Hoogheemraadschappen. Bij de grote gemeenten is voor 44% van het volume geen duurzaamheidseis toegepast, bij de Water- en Hoogheemraadschappen geldt dit voor het gehele aanbestede volume.

Kantoorgebouwen

Kantoorgebouwen	Gemiddeld totaal	Kerndepartementen	Baten- en lastendiensten / ZBO's	Provincies	Gemeenten	G4	> 100.000 m.u.v. G4	50.000 tot 100.000	0 tot 50.000	Water- en Hoogheemraadschappen	Onderwijsinstellingen	Universiteiten	Hogescholen	MBO-instellingen
Kantoorgebouwen: nieuwbouw	93,9%	100%	100%	-		92%	100%	85%	99%	91%		0%	100%	100%
Kantoorgebouwen: beheer en onderhoud	94,3%	18%	100%	0%		46%	42%	74%	-	0%		0%	98%	0%
Kantoorgebouwen: renovatie	87,3%	100%	82%	100%		35%	99%	85%	25%	0%		100%	0%	0%
Kantoorgebouwen: huur en aanschaf	95,8%	-	100%	-		-	0%	-	-	-		0%	0%	0%
Sloop van gebouwen	55,5%	100%	-	-		0%	59%	91%	100%	-		-	-	-
Kantoorinrichting: stoffering	97,2%	-	-	100%		0%	91%	100%	100%	100%		-	100%	-

Tabel 5.8: Resultaten per productgroep – Kantoorgebouwen

Binnen het cluster Kantoorgebouwen is er een gemengd beeld. De meeste productgroepen scoren hoog (Kantoorgebouwen: renovatie) tot zeer hoog (Kantoorgebouwen: nieuwbouw, beheer en onderhoud, huur en aanschaf en Kantoorinrichting: stoffering). De productgroep Sloop van gebouwen scoort het laagst met 55,5% duurzaam inkopen.

De productgroep Sloop van gebouwen scoort het laagst van de productgroepen in dit cluster. Deze productgroep heeft maar 1 eis, wat betekent dat het (niet) toepassen van deze eis een (niet) duurzame inkoop oplevert. De G4 heeft deze eis in 6 aanbestedingen in 2010 niet opgenomen.

In de productgroep Kantoorgebouwen: renovatie is er een aantal sectoren die 0% scoren. Desondanks is het percentage duurzaam inkopen 87,3. De sectoren die 0% scoren zijn Water- en Hoogheemraadschappen, Hogescholen en MBO-instellingen. Water- en Hoogheemraadschappen (2 aanbestedingen) en MBO-instellingen (1 aanbesteding) hebben geen enkele duurzaamheidseis toegepast. De Hogescholen (2 aanbestedingen) hebben voor 59% van het volume aan 2 van de 3 eisen voldaan. Binnen deze productgroep valt verder op dat Provincies meer dan 40% van het totale volume voor hun rekening nemen.

Bij Kantoorgebouwen: nieuwbouw valt op dat Universiteiten 0% scoren. Het blijkt hier om 2 aanbestedingen te gaan en in beide gevallen is de geldende duurzaamheidseis niet opgenomen. Bij productgroep Beheer en onderhoud is er een groot aantal sectoren dat niet volledig duurzaam heeft aanbesteed. Alleen de Baten- en lastendiensten/ZBO's zijn erin geslaagd om deze productgroep volledig duurzaam in te kopen. Provincies, Water- en Hoogheemraadschappen, Universiteiten en MBO-instellingen scoren allemaal 0%. Toch heeft duurzaamheid een belangrijke rol gespeeld bij de aanbestedingen in deze sectoren. Deze productgroep kent een groot aantal duurzaamheidseisen. Zodra er aan 1 van de 12 eisen niet wordt voldaan, geldt de inkoop als niet volledig duurzaam. De hiervoor genoemde sectoren hebben voor het grootste deel van het volume aan aanbestedingen wel meer dan helft van de geldende eisen toegepast. Bij de Provincies geldt dit voor 87% en

bij Universiteiten en MBO-instellingen zelfs voor 100%. Alleen de Water- en Hoogheemraadschappen, die 1 aanbesteding hebben gedaan in deze productgroep, hebben geen enkele eis toegepast. Dat de hele productgroep toch een score behaald van 94,3% is te danken aan de Baten- en lastendiensten/ZBO's, die bijna de helft van het volume van deze productgroep voor hun rekening nemen.

Bij Kantoorgebouwen: huur en aanschaf nemen de Baten- en lastendiensten/ZBO's wederom het grootste deel van het volume voor hun rekening. Deze sector is verantwoordelijk voor meer dan 95% van het aanbestede volume. Dit zorgt eveneens voor de hoge score van deze productgroep als totaal (95,8%). Alle andere sectoren behalen 0% duurzaam inkopen. MBO-instellingen (1 aanbesteding) en Gemeenten groter dan 100.000 (met uitzondering van G4) (4 aanbestedingen) passen geen van de beschikbare duurzaamheidseisen toe. Universiteiten en Hogescholen (beide 1 aanbesteding) passen meer dan de helft van de eisen toe.

Kantoorinrichting: stoffering scoort erg hoog. Bijna alle sectoren die hierin aanbestedingen hebben gedaan slagen erin deze productgroep duurzaam in te kopen. Alleen de G4 heeft geen duurzaamheidseisen toegepast in de enige aanbesteding die is opgegeven. De Gemeenten groter dan 100.000 inwoners hebben voor 9% van het volume geen duurzaamheidscriteria opgenomen in de aanbesteding(en).

Beheer openbare ruimtes

Beheer openbare ruimtes	Gemiddeld	Kemdepartementen	Baten- en lastendiensten / ZBO's	Provincies	Gemeenten	G4	> 100.000 m.u.v. G4	50.000 tot 100.000	0 tot 50.000	Water- en Hoogheemraadschappen	Onderwijsinstellingen	Universiteiten	Hogescholen	MBO-instellingen
Gladheidsbestrijding	70,7%	100%	-	73%		5%	100%	100%	100%	100%		100%	-	-
Groenvoorzieningen	88,2%	100%	98%	100%		87%	82%	84%	54%	73%		100%	-	-
Reiniging openbare ruimte	82,1%	-	-	100%		-	100%	55%	100%	100%		-	-	-
Straatmeubilair - exclusief speeltoestellen	84,1%	-	-	100%		0%	90%	59%	0%	-		-	100%	-
Straatmeubilair - speeltoestellen	95,0%	-	-	-		-	96%	100%	68%	-		-	-	-

Tabel 5.9: Resultaten per productgroep – Beheer openbare ruimte

Het cluster Beheer openbare ruimtes scoort over het algemeen lager dan gemiddeld. Dat wil niet zeggen dat duurzaamheid een beperkte rol heeft gespeeld bij de aanbestedingen binnen dit cluster. Straatmeubilair – speeltoestellen scoort het hoogst binnen deze productgroep met 95% duurzaam inkopen. Groenvoorzieningen, Straatmeubilair – exclusief speeltoestellen en Reiniging openbare ruimte scoren respectievelijk 88,2%, 84,1% en 82,1%. Gladheidsbestrijding scoort het laagst met 70,7%.

Toch hebben 6 van de 8 sectoren deze productgroep volledig duurzaam ingekocht. De Provincies en de G4 hebben niet (volledig) duurzaam ingekocht, maar zijn wel verantwoordelijk zijn voor 76% van het totaal aanbestede volume binnen deze productgroep. Provincies hebben voor 25% van het volume geen van de eisen toegepast, de G4 voor 95% van het volume.

Productgroep scores per sector

Als er gekeken wordt naar de scores per sector (met productgroepen als insteek) dan kan het volgende worden opgemerkt (zie bijlage 2 voor het complete overzicht van de productgroepen):

Kerndepartementen scoren over de hele linie 100%, behalve bij de productgroepen Externe vergader- en verblijffaciliteiten, Dienstauto's en Kantoorgebouwen: beheer en onderhoud. Het gaat hier om respectievelijk 3, 9 en 2 opgegeven aanbestedingen. Bij dienstauto's is er voor 99% volledig duurzaam ingekocht. Bij de overige 1% van het aanbesteedde volume zijn minder dan de helft van de duurzaamheidseisen toegepast. Bij de aanbestedingen in de andere productgroepen is meer dan de helft van de duurzaamheidseisen toegepast.

Baten- en lastendiensten/ZBO's scoren eveneens hoog, alhoewel er hier meer productgroepen zijn die niet voldoen aan de 100% doelstelling voor deze sector. Het gaat om de productgroepen Bedrijfskleding (41%), Kantoormeubilair (95%), Netwerken, telefoniediensten en telefoonapparatuur (94%), Onderhoud Transportmiddelen (0%), Waterbouwkundige constructies (99%), Verkeersregel-installaties (66%), Openbare Verlichting (51%), Kantoorgebouwen: renovatie (82%) en Groenvoorzieningen (98%).

Provincies voldoen over het algemeen aan de doelstelling van 75% duurzaam inkopen. Er zijn 7 productgroepen die hieraan niet voldoen. Daar staat tegenover dat een groot aantal (19) productgroepen volledig duurzaam wordt ingekocht.

Zoals ook eerder in dit rapport beschreven, hebben de Gemeenten aan hun doelstellingen voor 2010 voldaan. Dit beeld is ook te zien vanuit de insteek van productgroepen. Er zijn slechts enkele productgroepen met lagere resultaten over de gehele linie van Gemeenten. Openbare verlichting scoort binnen geen enkele categorie Gemeenten volledig duurzaam. Ook de score voor Straatmeubilair (exclusief speeltoestellen), vooral binnen Gemeenten ingekocht, is niet hoog te noemen. Zowel de G4 als Gemeenten tussen 0-50.000 inwoners scoren hier 0%. Bij de productgroep Kantoorgebouwen: beheer en onderhoud biedt de score eveneens ruimte tot verbetering.

Water- en Hoogheemraadschappen hebben de doelstelling van 50% duurzaam inkopen ruimschoots gehaald met 85%. Over de gehele breedte van productgroepen hebben zij volledig duurzaam ingekocht. Wat opvalt is een lage score voor Kunstwerken (30%), Kabels en leidingen, Kantoorgebouwen: beheer en onderhoud en Kantoorgebouwen: renovatie (alle 0%). Bij de laatste twee productgroepen gaat het echter om relatief kleine bedragen.

Onderwijsinstellingen hebben in een relatief groot aantal productgroepen geen aanbestedingen uitgezet. Ook hier overtreffen de resultaten de gestelde doelstellingen (die voor 2012). Een aantal productgroepen waar men lager op scoort zijn Netwerken, telefoondiensten en telefoonapparatuur, Dienstauto's, Kantoorgebouwen: beheer en onderhoud, Kantoorgebouwen: renovatie en Kantoorgebouwen: huur en aanschaf. Ook hier staan daar een groot aantal productgroepen tegenover die voor 100% duurzaam zijn ingekocht.

6. Resultaten Deel B – ervaringen met duurzaam inkopen en de duurzaamheidscriteria

Hieronder vindt u de resultaten van Deel B – Ervaringen met duurzaam inkopen en de duurzaamheidscriteria. Deze zijn weergegeven voor alle respondenten. In de bijlagen vindt u de resultaten weergegeven per overheidssector. In totaal hebben 198 organisaties meegewerkt aan Deel B van de Monitor.

6.1 Toepassing gunningcriteria en contractvoorwaarden

In de tabellen in bijlage 3 kunnen per productgroep de scores van de gunningcriteria en contractvoorwaarden worden afgelezen. De scores hiervan zijn op een identieke manier berekend als de scores in deel A van het onderzoek en zijn dus gebaseerd op het volume aan aanbestedingen waarin alle, dan wel 1 of meer van de gunningcriteria of contractvoorwaarden zijn toegepast. Niet voor alle productgroepen zijn gunningcriteria en contractvoorwaarden geformuleerd. Gunningcriteria kunnen worden toegepast als er in een aanbesteding geen sprake is van een selectie uitsluitend op basis van prijs.

Een blik op de uitkomsten laat zien dat de spreiding tussen de scores bij zowel gunningcriteria als contractvoorwaarden veel groter is dan bij de minimumeisen uit deel A van het onderzoek. Er zijn zowel veel productgroepen die hoog scoren, als productgroepen die gemiddeld of laag scoren. Tegelijkertijd zijn de gemiddelde scores een stuk lager. Bij de minimumeisen scoren een groot deel van de productgroepen boven de 90%. Bij de gunningcriteria is dat alleen aan Dienstauto's voorbehouden (94%). Bij de contractvoorwaarden scoren alleen Buitenlandse dienstreizen (100%) en Vaartuigen (92%) hierboven. De lagere gemiddelde scores zijn goed te verklaren, gezien het meer vrijwillige karakter van gunningcriteria en contractvoorwaarden.

Bij een aanzienlijk aantal productgroepen zijn de aanwezige gunningcriteria en contractvoorwaarden niet gebruikt. Qua gunningcriteria geldt dit voor de productgroepen Netwerken, telefoondiensten en telefoonapparatuur, Mobiele werktuigen, Aangepast Vervoer en Reiniging openbare ruimte. Bij deze productgroepen is in geen van de opgegeven aanbestedingen een gunningcriterium gebruikt, terwijl die wel voorhanden zijn in de criteriadocumenten. Bij de contractvoorwaarden geldt hetzelfde voor de productgroepen Transportdiensten. Van deze gunningcriteria en contractvoorwaarden verdient het de aanbeveling nogmaals te bekijken of deze in de praktijk hanteerbaar zijn.

Bij een ander groot deel van de productgroepen is het in geen van de aanbestedingen gelukt om alle beschikbare gunningcriteria of contractvoorwaarden toe te passen (score 0 op alle criteria/voorwaarden toegepast), maar zijn wel 1 of meer gunningcriteria of contractvoorwaarden gebruikt in een deel van de aanbestedingen. Voor deze productgroepen kan het verstandig kunnen zijn te bekijken of consequent bepaalde criteria/voorwaarden worden overgeslagen. Bij de gunningcriteria geldt dit voor de productgroepen Externe vergader- en verblijffaciliteiten, Grootkeukenapparatuur, Onderhoud transportmiddelen en Openbaar vervoer. Bij de contractvoorwaarden geldt dit voor de productgroep Netwerken, telefoondiensten en telefoonapparatuur.

Desondanks valt uit de cijfers op te maken dat, waar er gunningcriteria en contractvoorwaarden beschikbaar zijn, deze veelvuldig zijn ingezet. Dit geldt over de gehele breedte, met uitzondering van de hiervoor besproken productgroepen. In een groot deel van het aantal productgroepen is minimaal 1 criteria/voorwaarde ervan in veel aanbestedingen toegepast. En in iets minder aantal gevallen is het gelukt om alle gunningcriteria dan wel contractvoorwaarden te gebruiken.

6.2 Borging duurzaam inkopen in de organisaties

De antwoorden op de vragen over de borging van duurzaam inkopen in de organisatie laten het volgende beeld zien.

Beleid en evaluatie

80% van de organisaties heeft een beleid opgesteld voor duurzaam inkopen en 70% van de deelnemende organisaties heeft verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden zowel bestuurlijk als uitvoerend belegd. Bij de helft van de deelnemende organisaties wordt het beleid ook regelmatig geëvalueerd en de toepassing van de criteria structureel bijgehouden. Niet in alle gevallen is er intern een duidelijke procedure voorhanden op basis waarvan inkopers hun keuze voor het toepassen van criteria moeten beargumenteren.

Communicatie

Bij één op de vijf deelnemende organisaties is er een communicatieplan specifiek voor duurzaam inkopen aanwezig. Door meer dan de helft wordt regelmatig in- en extern gecommuniceerd over duurzaam inkopen.

Inkooporganisatie en inkoopproces

Duurzaamheidseisen worden bij 70% van de deelnemende organisaties verplicht opgenomen in de specificatie fase van de aanbesteding. Daarnaast blijkt dat de helft van de organisaties heeft vastgelegd dat in de inkoopprocedure bij voorkeur wordt aanbesteed via Economisch Meest Voordelige Inschrijving. Uit vraag 9 blijkt dat 72% van de deelnemende organisaties dit bij meer dan de helft van de aanbestedingen ook daadwerkelijk doet.

Organisaties zetten daarnaast ook andere methoden in om duurzaamheid toe te passen in de verschillende fasen van het inkoopproces. Meer dan 60% betreft 'Total Cost of Ownership' (TCO) in de beoordeling van offertes of aanbestedingen. 57% van het aantal deelnemende organisaties past TCO zelfs in meer dan de helft van het aantal aanbestedingen toe. Ten slotte geeft een groot deel van de respondenten (60%) aan toe te zien op de afgesproken duurzaamheidsprestaties, door deze te monitoren nadat het contract is opgesteld.

#	Borging duurzaam inkopen in de organisatie	Vraag	Ja	Nee
1.	Beleid duurzaam inkopen	Is er beleid voor Duurzaam Inkopen voor uw organisatie opgesteld, waarin ambities en doelstellingen, zoals die uit het klimaatakkoord of convenant duurzaam inkopen, zijn vastgelegd?	80%	20%
2.	Verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden - Bestuurlijk	Zijn er verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden voor het halen van de doelstellingen op het gebied van duurzaam inkopen vastgelegd op meerdere niveaus?	70%	30%
	Verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden - Uitvoerend	Zijn er verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden voor het halen van de doelstellingen op het gebied van duurzaam inkopen vastgelegd op meerdere niveaus?	70%	30%
3.	Structureel bijhouden	Wordt structureel bijgehouden in hoeverre bij iedere aanbesteding de duurzaamheidscriteria van Ministerie van Infrastructuur en Milieu (oud VROM) zijn toegepast?	51%	49%
4.	Procedure of maatregel	Indien geen of niet alle duurzaamheidseisen als genoemd onder 3 zijn toegepast bij de aanbesteding, terwijl deze wel voorhanden waren, is er dan een procedure volgens welke deze keuze moet worden beargumenteerd en verantwoord?	39%	61%
5.	Gezamenlijke inkoop	Is er bij gezamenlijke inkoop, waarbij voor u door een andere organisatie wordt ingekocht dan wel bij geclusterde inkoop (via categoriemanagement) met andere organisaties, inzicht in toegepaste duurzaamheidscriteria?	77%	7% *
6.	Evaluatie	Evalueert u regelmatig (in ieder geval minstens 1 keer per jaar) of en hoe de gemaakte afspraken op het gebied van duurzaam inkopen zijn nageleefd binnen de eigen organisatie?	56%	44%
7.	Duurzaamheidseisen opnemen in fase specificatie	Is het opnemen van de duurzaamheidseisen in de fase van specificeren van de aanbesteding als verplichte stap opgenomen in het inkoopproces?	71%	29%
8.	Inkoopprocedure EMVI	Is in de inkoopprocedure vastgelegd dat bij voorkeur wordt aanbesteed via EMVI (de Economisch Meest Voordelige Inschrijving)?	50%	50%
10.	Beoordeling aanbiedingen TCO	Wordt er in de beoordeling van de aanbiedingen de benadering vanuit de Total Costs of Ownership (TCO) gehanteerd, in plaats van alleen te kijken naar de aanschafprijs van het product, dienst of werk?	64%	36%
11.	Monitor duurzaamheidsprestaties contractperiode	Worden de afgesproken duurzaamheidsprestaties gemonitord gedurende de contractperiode?	60%	40%
12.	Gunningcriteria als minimumeis	Heeft u in uw aanbestedingen ook gunningcriteria als minimumeis opgenomen?	68%	32%
13.	Communicatieplan	Is er een communicatieplan specifiek voor duurzaam inkopen opgesteld?	20%	80%
14.	Communicatie ambities en doelstellingen intern	Wordt er regelmatig (meerdere keren per jaar) binnen de organisatie gecommuniceerd over de ambities en opgestelde doelstellingen voor duurzaam inkopen en het traject dat doorlopen gaat worden?	57%	43%
15.	Communicatie ambities en doelstellingen extern	Wordt er extern gecommuniceerd over de ambities en doelstellingen voor duurzaam inkopen?	53%	47%

Tabel 6.1: Antwoorden Deel B – Borging duurzaam inkopen

* Bij vraag 5 was er een derde antwoordmogelijkheid, n.v.t., waar 16% van de respondenten voor heeft gekozen.

Gemiddeld % per antwoordcategorie, per vraag

#	Onderwerp	Vraag	0% - 25%	26% - 50%	51% - 75%	76% - 100%
9.	Schatting aantal aanbestedingen EMVI	In hoeveel procent van de aantallen aanbestedingen wordt EMVI toegepast (naar schatting)?	10%	17%	34%	38%
10.A	Percentage beoordeling	Zo ja bij vraag 10, in hoeveel procent van de gevallen (qua aantal) wordt de benadering vanuit de Total Costs of Ownership (TCO) gehanteerd?	22%	20%	26%	31%

Tabel 6.2: Antwoorden Deel B – Borging duurzaam inkopen

In meerdere productgroepen is het mogelijk om gunningcriteria, wellicht in een iets gewijzigde vorm, ook als minimumeis te gebruiken. Bijna 20% van de respondenten zegt dit vaker dan in de helft van de gevallen te doen.

Gemiddeld % per antwoordcategorie, per vraag

#	Onderwerp	Vraag	0% - 25%	26% - 50%	51% - 75%	76% - 100%
12.A	Percentage beoordeling	Zo ja bij vraag 12, in hoeveel procent van de gevallen (qua aantal) neemt u gunningcriteria als minimumeis op?	30%	31%	4%	15%

Tabel 6.3: Antwoorden Deel B – Borging duurzaam inkopen

6.3 Sociale aspecten en social return

Internationale sociale aspecten, zoals ILO-normen, worden nog niet vaak gebruikt in aanbestedingen. Weliswaar geeft 57% van de organisaties aan deze op te nemen in aanbestedingen. Van deze 57% zegt 38% deze aspecten in maximaal een kwart van het aantal aanbestedingen toe te passen. Een vijfde van de respondenten zegt deze normen vaker te gebruiken.

Ruwweg hetzelfde beeld komt naar voren voor het opnemen van social return-aspecten (zoals het inzetten van mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt) in aanbestedingen. Dit doet 66% van de organisaties. De meerderheid hiervan, 46%, doet dit in 0 tot een kwart% van het aantal aanbestedingen. 21% van de respondenten geeft aan deze criteria in meer dan een kwart van de gevallen in te zetten.

Gemiddeld % per antwoordcategorie, per vraag

#	Onderwerp	Vraag	Nooit	0% - 25%	26% - 50%	51% - 75%	76% - 100%
1.	Internationale sociale aspecten	In hoeveel % van de gevallen heeft u internationale sociale aspecten (bijvoorbeeld internationale ILO normen) opgenomen in uw aanbestedingen?	43%	38%	5%	6%	9%
2.	Social return aspecten	In hoeveel % van de gevallen heeft u aspecten op het gebied van social return (lokale inzet van mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt) opgenomen in uw aanbestedingen?	34%	46%	10%	6%	5%
3.	Andere manier gebied van duurzaamheid	Hoe vaak heeft u nog op een andere manier dan via milieueisen en/of het opnemen van sociale criteria en social return gevraagd naar aspecten op het gebied van duurzaamheid (bijvoorbeeld op MVO gebied) in uw aanbestedingen?	19%	34%	18%	18%	12%

Tabel 6.4: Antwoorden Deel B – Sociale aspecten en social return

6.4 Overige vragen

Alle antwoorden op de open vragen (5, 10, 11) zijn geanalyseerd en hieronder in de verschillende teksten samengevat en toegelicht met behulp van citaten van respondenten.

Bijna 80% van de deelnemende organisaties vindt het eenvoudig om de minimumeisen, gunningcriteria en de contractvoorwaarden te verwerken in een uitvraag. Men vindt het blijkbaar moeilijker om deze minimumeisen, gunningcriteria en contractvoorwaarden ook daadwerkelijk te controleren: slechts 42% geeft aan dat dit makkelijk is. Op de stelling 'leveranciers kunnen voldoen aan de gestelde minimumeisen, gunningcriteria en contractvoorwaarden' antwoordt slechts 1% hier het niet mee eens te zijn. De overige respondenten zijn het enigszins tot volledig eens met deze stelling.

Gemiddeld % per antwoordcategorie, per vraag

#	Onderwerp	Stelling	Volledig eens	Grotendeels eens	Eens	Enigszins eens	Niet eens
1.	Eenvoudig in aanbestedingen in te voegen	Het is eenvoudig is om de minimumeisen, gunningcriteria en contractvoorwaarden in aanbestedingen in te voegen	18%	36%	23%	17%	5%
2.	Leveranciers voldoen	Leveranciers kunnen voldoen aan de minimumeisen, gunningcriteria en contractvoorwaarden	14%	39%	32%	14%	1%
3.	Duidelijkheid	De minimumeisen, gunningcriteria en contractvoorwaarden zijn duidelijk	11%	28%	34%	24%	3%
4.	Controleerbaar	De minimumeisen, gunningcriteria en contractvoorwaarden zijn goed te controleren	6%	14%	23%	44%	14%

Tabel 6.5: Antwoorden Deel B – Stellingen toepasbaarheid duurzaamheidscriteria

Suggesties toepasbaarheid

Op vraag 5 over suggesties voor de toepasbaarheid van de minimumeisen, gunningcriteria en contractvoorwaarden, hebben 99 respondenten tips en adviezen gegeven.

#	Onderwerp	Vraag
5.	Suggesties toepasbaarheid	Welke suggesties heeft u, met de vier bovenstaande vragen in gedachten, over de toepasbaarheid van zowel de minimumeisen, gunningcriteria als contractvoorwaarden?

Tabel 6.6: Antwoorden Deel B – Suggesties toepasbaarheid

Een groot aantal respondenten geeft aan dat de minimumeisen te weinig ambitie vertonen ofwel dat het moeilijk is om innovatieve, duurzame oplossingen te belonen. Er zijn 16 suggesties waarin respondenten aangeven meer uitdagende criteria te willen zien. Enkele suggesties vanuit deze invalshoek zijn:

- *“Gebruik ze als minimaal uitgangspunt. Kijk waar verder gaan mogelijk is. Zeker daar waar innovatie mogelijk en wenselijk is. Het een en ander hangt samen met het gewenste type contractrelatie.”*
- *“In onze beleving zijn de criteria in de drie genoemde fases voorzichtig opgesteld en kunnen leveranciers er meestal wel aan voldoen. Aanvullend geven wij per geval nog wel criteria mee om de markt iets meer te prikkelen.”*
- *“Minimumeisen kunnen in sommige gevallen naar boven worden bijgesteld aangezien de markt de minimumeisen altijd aanbiedt (bijvoorbeeld Energy Star-label).”*
- *“Leveranciers kunnen bovendien te gemakkelijk voldoen aan deze relatief eenvoudige eisen. Door de eisen op te trekken zou er meer onderscheid gemaakt worden - maar zou er door opdrachtgevers ook meer op de naleving gemonitord moeten worden bij de leveranciers. Voor dat laatste zullen meer handreikingen gedaan kunnen worden vanuit AgentschapNL.”*
- *“Criteria zijn nogal basaal/minimaal en makkelijk te halen voor de markt. Dit mag wel iets uitdagender. Probleem zit 'm op het controleren van de criteria en met name de gevraagde keurmerken. Bijvoorbeeld het voorkomen van kinderarbeid wordt vaak wel meegenomen, maar is niet te controleren door de gemeente.”*
- *“Minimumeisen, gunningcriteria en contractvoorwaarden via AgentschapNL zijn compromisafspraken met de branche en daardoor niet echt gericht op innovatief duurzaam aanbesteden.”*

Daarnaast wordt er in verschillende gevallen gevraagd naar zowel meer toegankelijke, concreet geformuleerde criteria (gezien de professionaliteit en capaciteit bij de inkopende overheden) als ondersteunende instrumenten om de beoordeling en controle op de naleving te vergemakkelijken.

- *“Kort en bondig omschrijven van de verlangde voorwaarden voor één uitleg vatbaar.”*
- *“Toepassing vraagt bij inkopers om een zekere deskundigheid van duurzaam inkopen. Deze is er in het algemeen niet of te weinig omdat inkopen geen hoofdtaak is bij gedecentraliseerde inkoop.”*
- *“Controleren op het daadwerkelijk nakomen van de eisen door leveranciers is praktisch onuitvoerbaar binnen de tijd die opdrachtgevers hier redelijkerwijs aan kunnen besteden. Als werkelijke controle verwacht wordt dan zullen hier praktische instrumenten voor moeten worden aangereikt.*
- *“Wellicht dat controle meer complex wordt bij geografisch verder weg gelegen verwervingsbronnen. Kortom, zorg voor een eenduidig systeem met betrekking tot meetbaarheid.”*
- *“Minimumeisen mogen niet leiden tot het slechts overblijven van 1 leverancier. Gunningcriteria moeten beter meetbaar gemaakt worden voor het uitvoeren van de selectie. In veel gevallen hebben wij eigen gunningcriteria opgesteld of eigen additionele minimumeisen opgenomen.”*

Veel suggesties zijn gerelateerd aan de diversiteit in de markt en de mate waarin marktpartijen überhaupt kunnen voldoen aan de gestelde eisen.

- *“Zorg ervoor dat het MKB mee kan komen, dat het niet het speeltje van de grote partijen wordt.”*
- *“Grote aanbieders kunnen eraan voldoen, kleinere (lokale) aanbieders kunnen er niet altijd aan voldoen. Terwijl dit juist politiek (plaatselijk) belangrijke aanbieders zijn. Het is belangrijk dat aanbieders verklaren dat ze aan de gestelde eisen voldoen omdat het vaak technisch moeilijk te controleren eisen/wensen zijn. Maak KPI's voor gunningcriteria en beloon/sanctioneer afwijkingen.”*

#	Onderwerp	Vraag	Ja	Nee
6.	Innovatief duurzaam product/dienst	Beoogt u bij de aanbestedingen bewust een innovatief duurzaam product/dienst te verkrijgen?	55%	45%
7.	Stimuleren van aanbieden van innovatieve producten/diensten	Is er binnen uw beleid voor duurzaam inkopen specifieke aandacht voor het stimuleren van het aanbieden van innovatieve producten/diensten vastgelegd?	22%	78%

Tabel 6.7: Antwoorden Deel B - Overige vragen

Meer dan de helft van de deelnemende organisaties heeft aangegeven bewust een duurzaam product/dienst te beogen terwijl slechts één op de vijf deelnemende organisaties hier ook daadwerkelijk beleid voor heeft vastgesteld.

#	Onderwerp	Vraag	Moelijk om goede criteria te vinden	Moelijk om duurzaamheid van aanbiedingen onderling te beoordelen	Onvoldoende aanbod van duurzame producten/diensten	Gebrek aan draagvlak voor duurzaam inkopen binnen eigen organisatie	Anders, namelijk
8.	Ervaring praktijk van duurzaam inkopen	Welke ervaringen herkent u met betrekking tot de praktijk van duurzaam inkopen (meerdere opties mogelijk)	32%	66%	10%	31%	27%

Tabel 6.8: Antwoorden Deel B - Overige vragen

Bovenstaande percentages geven weer welk percentage van de respondenten zich in genoemde ervaringen herkende. Bijna een derde van de respondenten geeft aan dat goede criteria voor duurzaam inkopen moeilijk vindbaar zijn. Het aanbod van duurzame producten/ diensten is ruim aanwezig, slechts 10% van de respondenten geeft aan dat er onvoldoende aanbod is. Wel wordt duidelijk aangegeven dat de vergelijkbaarheid van aanbiedingen op duurzaamheid lastig te beoordelen is. Dit zelfde beeld kwam naar voren bij vraag 5 over suggesties voor de toepasbaarheid van minimumeisen, gunningcriteria en contractvoorwaarden.

#	Onderwerp	Vraag	Duurzaam inkopen is in de aanschaf niet substantieel duurder	Duurzaam inkopen is in de aanschaf duurder	Duurzaam inkopen is op de lange duur goedkoper	Meerkosten zijn reden voor niet duurzaam inkopen	Anders, namelijk
9.	Ervaring kosten verbonden aan duurzaam inkopen	Welke ervaringen herkent u met betrekking tot de kosten die verbonden zijn aan duurzaam inkopen? (meerdere opties mogelijk)	35%	34%	34%	30%	19%

Tabel 6.9: Antwoorden Deel B - Overige vragen

Bovenstaande percentages geven weer welk deel van de respondenten zich in genoemde ervaringen herkende. De ervaringen van de respondenten met de kosten die verbonden zijn aan duurzaam inkopen zijn verschillend. Ruim een derde van de respondenten geeft aan dat duurzaam inkopen in de aanschaf duurder is, nog eens een derde vindt deze in de aanschaf zelfs substantieel duurder. 30% van de respondenten noemt de meerkosten als reden voor niet duurzaam inkopen. 34% van de respondenten vindt duurzaam inkopen goedkoper op de langere duur.

Overige praktijkervaringen

#	Onderwerp	Vraag
10.	Toelichten overige praktijkervaringen	Wilt u hier uw overige praktijkervaringen op het gebied van duurzaam inkopen toelichten?

Tabel 6.10: Antwoorden Deel B - Overige praktijkervaringen

Net als bij de vraag naar suggesties voor de toepasbaarheid is ook aan deze vraag ruim gehoor gegeven. Met betrekking tot praktijkervaringen noemen verschillende deelnemende organisaties hun positieve ervaringen:

- *“Er is veel aandacht voor duurzaam inkopen in aanbestedingstrajecten, dit heeft de weg in de organisatie gevonden.”*
- *“Duurzaam inkopen is een onderdeel geworden van aanbesteden. Bij ieder traject is het een terugkerend aandachtspunt.”*

Tegelijkertijd merken veel respondenten op dat er duidelijk nog stappen gezet moeten worden in termen van borging en bewustwording binnen de eigen organisatie en dat EU-regelgeving soms strijdig is. Bijvoorbeeld:

- *“Het heeft in hoge mate met bewustzijn te maken. Het gaat om draagvlak en commitment. Dat vraagt tijd.”*
- *“Weinig; staat nog in de kinderschoenen.”*
- *“Budgethouders zijn zich onvoldoende bewust van de taakstelling op het gebied van duurzaam inkopen. Duurzaamheidscriteria zijn alleen bekend bij inkopers. Er is veel weerstand tegen het proces van aanbesteden bij budgethouders, zeker bij diegenen die het niet regelmatig doen. Duurzaamheid heeft dan ook een lagere prioriteit bij deze budgethouders.”*
- *“Bewustwording neemt toe, maar EU-regels zijn soms strijdig met duurzaamheid (voorbeeld: geen voorkeur voor regionale aanbieders toegestaan, dit leidt tot extra vervoerskosten en milieubelasting).”*

Ook wordt opgemerkt dat de markt soms verder is in duurzaamheid dan dat via de criteria nu uitgevraagd kan worden. Sommige respondenten vragen om meer vrijheid in het toepassen van de criteria om de innovatie in de markt tot haar recht te laten komen:

- *“Leveranciers en aannemers lopen voor op de overheid. Wat wij vragen krijgen we in ruime mate!”*
- *“Leveranciers hebben vaak zelf ook duurzaamheidsprogramma's ontwikkeld. Deze zijn waardevol maar wijken wel eens af van hetgeen door VROM gevraagd (verplicht gesteld) wordt. (...) Dit doet afbreuk aan de innovatie die in de markt te vinden is.”*

Suggesties en tips ontwikkeling beleid duurzaam inkopen

#	Onderwerp	Vraag
11.	Suggesties tips ontwikkeling beleid duurzaam inkopen	Wilt u hier uw suggesties en/of tips opnemen voor de verdere ontwikkeling van het beleid op duurzaam inkopen?

Tabel 6.11: Antwoorden Deel B - Suggesties en tips ontwikkeling beleid

Er zijn 109 respondenten die suggesties en tips hebben gegeven voor de verdere ontwikkeling van het beleid van duurzaam inkopen. In deze antwoorden komen deels dezelfde commentaren naar voren als in de hiervoor besproken open vragen. Hieronder is een aantal van de suggesties samengevat.

Meer dan 20 respondenten geven aan dat zij meer ambitieuze en/of functionele criteria zouden willen zien, die de markt meer uitdagen dan wel innovatie bevorderen. Bijvoorbeeld:

- *“Probeer nog meer gebruik te maken van de innovativiteit van de markt.”*
- *“Ik vind met name de minimumeisen een goede basis om vanuit te vertrekken. Het is nu aan ons om met dit als vertrekpunt meer innovativiteit op dit gebied te stimuleren en waarderen. Stimuleer de leverancier in het aanbieden van duurzame producten.”*
- *“Meer centraal borgen, verder gaan met de ontwikkeling van de criteria voor groepen die nu nog niet gedekt zijn, niveau van de eisen verhogen (nu vaak als laag ervaren).”*
- *“De criteriadocumenten zijn vrij complex en academisch, vaak niet van toepassing op een specifieke vraag van onze dienst. Graag meer aan markt overlaten welke duurzame oplossingen zij voor een specifieke vraag ziet.”*
- *“Strengere eisen. Meerder niveau's. Eisen waar iedereen aan voldoet (Energy Star, voldoen aan Wet milieubeheer bij wegen) verwijderen.”*

Duurzaam inkopen dient geen doel op zich te worden maar een middel te blijven:

- *“Evalueer de duurzame inkopen alvorens nieuwe eisen te formuleren. Kies doelen die met duurzaam inkopen bereikt moeten worden en streef daarnaar; laat het middel duurzaam inkopen niet een doel op zich worden.”*
- *“De overheid heeft vanzelfsprekend een belangrijke rol bij het stimuleren van duurzaamheid. Door dit vervolgens via regelgeving proberen te regelen wordt de innovatie echter geremd en worden de administratieve lasten zowel voor de overheid als voor het bedrijfsleven verhoogd.”*
- *“Goed kijken waar winst te behalen valt, geen eisen stellen aan duurzaamheid waar de markt nog niet aan toe is. Eerlijk zijn in je beoordeling en niet aangeven dat duurzaamheid hoog in het vaandel staat en de prijs voor 85% mee laten tellen en 15% duurzaamheid en milieu.”*

Geef meer gewicht aan de voor- en de achterkant van het inkoopproces. Enerzijds aan het strategischer formuleren van de inkoopvraag en anderzijds aan het nakomen en controleren van duurzaamheidsprestaties, inclusief het ontwikkelen van ondersteunende instrumenten:

- *“Er zijn wel criteria, maar er is (te) weinig aandacht voor de naleving hiervan. Het opnemen van de criteria is één, maar de controle of de leverancier hier daadwerkelijk aan voldoet ontbreekt.”*
- *“Meer focus op de uitvoering in de praktijk. Handige tools en tips ontwikkelen.”*
- *“Veel bredere aanpak dan alleen richten op criteria. Het gaat om de hele keten: formuleren inkoopbehoefte, aansturen leveranciers, verantwoord gebruik en zo veel mogelijk hergebruik.”*

Ten slotte zijn er ook verschillende deelnemende organisaties die vragen om minder aan verandering onderhevige criteria die praktischer geformuleerd zijn of om juist extra productgroepen te realiseren:

- *“Kom met criteria voor de overige productgroepen, zoals externe inhuur.”*
- *“Niet te veel willen regelen en vastleggen in criteria (handboek heeft ± 1000 pagina's).”*
- *“Stel per productgroep vinkbare eisen en wensen overzichtelijk op die door de aanbestedende diensten onverkort of met een aanpassing zo gebruikt kunnen worden.”*

6.5 Meervoudige onderhandse aanbestedingen kleiner dan 50.000 euro

#	Onderwerp	Vraag	100% - in alle aanbestedingen	76% - 99%	51% - 75%	26% - 50%	1% - 25%	0 aanbestedingen	Niet van toepassing
1.	Alle minimumeisen opgenomen	In hoeveel procent (qua aantal) van de meervoudig onderhandse aanbestedingen onder de 50.000 Euro heeft u alle minimumeisen opgenomen?	4%	6%	12%	11%	35%	13%	20%
2.	Alle gunningcriteria opgenomen	In hoeveel procent (qua aantal) van de meervoudig onderhandse aanbestedingen onder de 50.000 Euro heeft u alle gunningcriteria opgenomen?	3%	5%	6%	7%	36%	20%	23%
3.	Alle contractvoorwaarden opgenomen	In hoeveel procent (qua aantal) van de meervoudig onderhandse aanbestedingen onder de 50.000 Euro heeft u alle contractvoorwaarden opgenomen?	3%	6%	9%	6%	29%	25%	23%

Tabel 6.12: Antwoorden Deel B: Meervoudig onderhandse aanbestedingen kleiner dan 50.000 euro

In Deel A van de Monitor is uitsluitend gevraagd naar aanbestedingen of offerteaanvragen groter dan 50.000 euro, om zodoende de administratieve last om de vragenlijst in te vullen te beperken. Via bovenstaande vraag is ook inzicht verkregen in meervoudige aanbestedingen onder de 50.000 euro.

Slechts 4% van de respondenten geeft aan bij alle aanbestedingen alle minimumeisen mee te nemen, 13% geeft aan dit in geen enkele aanbesteding te hebben gedaan. En 59% geeft aan in minder dan de helft van de gevallen alle eisen te hebben gebruikt. Deze cijfers zijn aanmerkelijk lager dan de gemiddelde resultaten in Deel A van het onderzoek. Uit onze contacten met gemeenten is gebleken dat bij lagere aanbestedingsbedragen vaak niet de centrale inkoopafdeling wordt ingeschakeld, wat een oorzaak kan zijn van de relatief lagere score. Gunningcriteria en contractvoorwaarden worden minder frequent toegepast dan minimumeisen, zoals ook in paragraaf 6.1 is geconcludeerd.

6.6 Duurzaam inkopen 2009

#	Onderwerp	Vraag	100% - in alle aanbestedingen	76% - 99%	51% - 75%	26% - 50%	1% - 25%	0 aanbestedingen
1.	Alle minimumeisen opgenomen 2009	In welke mate heeft u in al uw aanbestedingen de toen geldende minimumeisen opgenomen?	11%	11%	18%	19%	28%	13%
2.	Alle gunningcriteria opgenomen 2009	In welke mate heeft u in al uw aanbestedingen de toen geldende gunningcriteria opgenomen?	8%	7%	12%	18%	37%	18%
3.	Alle contractvoorwaarden opgenomen 2009	In welke mate heeft u in al uw aanbestedingen de toen geldende contractvoorwaarden opgenomen?	10%	6%	10%	14%	31%	30%

Tabel 6.13: Antwoorden Deel B - duurzaam inkopen 2009

Van de organisaties geeft 11% aan dat zij in al hun aanbestedingen de toen geldende minimumeisen hebben opgenomen. 40% geeft aan in 2009 in meer dan 50% van de aanbestedingen alle criteria te hebben toegepast. Gunningcriteria zijn volgens de respondenten in 2009 een stuk minder toegepast dan minimumeisen. 8% geeft aan bij alle aanbestedingen alle geldende gunningcriteria te hebben opgenomen. 27% van de respondenten heeft in zijn aanbestedingen meer dan de helft van de gunningcriteria toegepast.

De contractvoorwaarden zijn in 2009 volgens de respondenten ongeveer even veel gehanteerd als de gunningcriteria. 10% geeft aan voor alle aanbestedingen alle contractvoorwaarden te hebben opgenomen. 26% van de respondenten zegt meer dan de helft van de beschikbare contractvoorwaarden te hebben gebruikt.

#	Onderwerp	Vraag	Sterk toegenomen	Toegenomen	Gelijk gebleven	Afgenomen	Sterk afgenomen
4.	Mate van toepassing 2009	Hoe is binnen uw organisatie de mate van toepassing van criteria op het gebied van duurzaam inkopen van 2009 op 2010 veranderd?	18%	66%	16%	1%	0%
5.	Draagvlak voor duurzaam inkopen	Hoe is binnen uw organisatie het draagvlak voor duurzaam inkopen van 2009 op 2010 veranderd?	10%	65%	24%	1%	0%

Tabel 6.14: Antwoorden Deel B - Mate van toepassing 2009

Uit de antwoorden op de vragen over de mate van toepassing van en draagvlak voor duurzaam inkopen is af te leiden dat de aandacht voor duurzaam inkopen van 2009 naar 2010 flink is toegenomen. 84% geeft aan dat de mate van toepassing van criteria is toegenomen of sterk toegenomen. Maar 1% antwoordt dat deze is afgenomen. Bovendien geeft 75% aan dat het draagvlak voor duurzaam inkopen is toegenomen of sterk toegenomen. Ook hier is er slechts een afname bij 1% van de respondenten.

#	Onderwerp	Vraag
6.	Opmerkingen duurzaam inkopen 2009	Mocht u nog eventuele opmerkingen over duurzaam inkopen in 2009 hebben kunt u deze hier opnemen

Tabel 6.15: Antwoorden Deel B - Mate van toepassing 2009

Niet alle deelnemende organisaties hebben hier opmerkingen geplaatst. In veel gevallen was informatie hiervoor niet beschikbaar.

Een aantal van de respondenten heeft zich in 2009 met name ingespannen om beleid te verankeren en draagvlak binnen de organisatie te creëren:

- *“In 2009 is het beleid vastgesteld voor duurzaam inkopen. De implementatie en training van inkopers zijn nog steeds niet afgerond.”*
- *“Geleidelijk aan wordt de overstap gemaakt van duurzaam inkopen naar een meer duurzame bedrijfsvoering. Onze organisatie neemt standaard in de aanbestedingsstukken een milieuparagraaf op.”*
- *“Goede leer voor het jaar 2010. We hebben een aantal zaken rondom duurzaam inkopen beter kunnen borgen in procesgangen.”*
- *“Draagvlak is vooral toegenomen door de ondertekening van het convenant.”*

Daarnaast hebben enkele respondenten hier goede resultaten en ervaringen uit 2009 opgenomen. Het betreft:

- *“Toepassen van minimumeisen is de basis voor onze organisatie. Medewerkers worden gestimuleerd om met zaken te komen die een wezenlijk bijdrage aan MVO leveren en ook tegen maatschappelijk verantwoorde kosten. Duurzaam bezig zijn is een verantwoordelijkheid van iedereen.”*
- *“Op onderdelen, zoals duurzame energie, was er al snel en veel draagvlak/bewustzijn. Deze lijn moet worden doorgezet.”*
- *“Ook in 2009 is duurzaamheid een belangrijk aandachtspunt geweest bij de aanschaf van producten en diensten. Hiervoor zijn vaak eigen criteria gebruikt. Daarnaast is de mate van toepassing niet geregistreerd.”*

7. Vergelijking met eerdere onderzoeken

Hieronder vindt u, waar mogelijk, de vergelijking van de resultaten over 2010 met de resultaten van de eerdere onderzoeken Monitor Duurzaam Inkopen van 2006 en 2008.

7.1 Duurzaam inkopen 2006 en 2008

Dit rapport Monitor Duurzaam Inkopen is de derde in een serie van drie rapporten waarbij de resultaten van het programma Duurzaam Inkopen zijn gemeten.

Het eerste rapport had betrekking op inkopen in de periode september 2004 tot september 2006 en op een beperkt aantal productgroepen, met criteria die een voorloper waren van de huidige criteria. Bij de Monitor is destijds gebruikgemaakt van een selectie van criteria uit de toenmalige vrijblijvende 'menukaarten duurzaam inkopen'. In 2006 en 2007 is het beleid voor duurzaam inkopen verder ontwikkeld. Er is een proces ingezet van ontwikkeling van criteria inclusief de vaststelling hiervan door de gezamenlijke overheden.

In het najaar van 2008 is de tweede Monitor Duurzaam Inkopen uitgevoerd. Hierbij zijn de resultaten gemeten van een beperkt aantal productgroepen (14 van de toen nog geplande 83).

7.2 Vergelijking resultaten 2010 met vorige monitoringonderzoeken

In juni 2009 is besloten het aantal productgroepen terug te brengen van 83 naar de huidige 45. Voor een deel zijn productgroepen opnieuw ingedeeld. Sommige documenten zijn samengevoegd, terwijl de afzonderlijke criteriadocumenten nog niet zijn geïntegreerd. Dit is de reden dat er in deze Monitor 52 productgroepen zijn onderzocht.

Vanwege de grote wijzigingen in criteriadocumenten die in juni 2009 gedaan zijn, en vanwege het willen veroorzaken van weinig administratieve lasten, is besloten deze Monitor alleen over 2010 volledig uit te voeren. Dit is hierdoor een belangrijk verschil met de vorige twee onderzoeken. Wel is er (in Deel B van het onderzoek) een aantal vragen gesteld over duurzaam inkopen in 2009.

Daarnaast zijn er in de tussentijd convenanten gesloten waarmee alle overheden zich sinds 2010 gecommitteerd hebben aan concrete doelstellingen op het gebied van duurzaam inkopen.

In deze paragraaf vergelijken we de respons en de resultaten van 2010 met de resultaten van 2008, voor de productgroepen die in beide monitoringonderzoeken zijn meegenomen. Omdat zowel de opzet van de Monitor Duurzaam Inkopen als de criteriadocumenten vanuit 2006 dusdanig verschillen ten opzichte van 2010, is er besloten geen vergelijking met 2006 op te nemen. Er is bovendien gekozen om alleen Deel A van het onderzoek, gericht op het vaststellen van het percentage duurzaam inkopen, te vergelijken met 2008. De vragen over Deel B, borging van duurzaam inkopen in overheidsorganisaties, verschillen dusdanig met de vorige Monitor, dat er geen goede vergelijking mogelijk is.

Vergelijking respons

	Uitgenodigd 2010	Respons 2010	% respons 2010	Uitgenodigd 2008	Respons 2008	% respons 2008
Kerndepartementen	13	13	100%	13	13	100%
Baten- en lastendiensten / ZBO's	46	32	70%	40	27	68%
Provincies	12	11	92%	12	11	92%
Gemeenten	172	96	56%	175	98	56%
G4	4	4	100%			
> 100.000 m.u.v. G4	22	18	82%	25	17	68%
50.000 tot 100.000	41	33	80%	41	21	51%
0 tot 50.000	105	41	39%	109	60	55%
Water- en Hoogheemraadschappen	26	25	96%	27	17	63%
Onderwijsinstellingen	115	75	65%	54	37	69%
Universiteiten	14	12	86%	14	13	93%
Hogescholen	36	19	53%	40	24	60%
MBO-instellingen	65	44	68%			
Totaal	384	252	66%	321	203	63%

* In 2008 is er geen categorie G4 gebruikt. De G4 zijn hierin meegenomen.

Tabel 7.1: Vergelijking respons 2010 - 2008

De respons in de onderzoeken van 2008 en 2010 is ongeveer gelijk aan elkaar: 63% in 2008 en 66% in 2010. Er is desondanks een aantal opvallende verschillen zichtbaar. De respons van de grotere gemeenten is in 2010 een stuk hoger, terwijl die van de Gemeenten van 0-50.000 inwoners in 2010 juist een stuk lager uitkomt dan in 2008. De vragenlijst over 2010 is een stuk omvangrijker dan de vragenlijst over 2008. De reden hiervoor is dat er dit keer 52 productgroepen zijn bevestigd. Bij de Water- en Hoogheemraadschappen is het grootste verschil in respons te zien: 96% heeft in 2010 meegedaan, versus 60% in 2008.

Vergelijking percentage duurzaam inkopen per productgroep

Vanwege de wijzigingen die zijn gemaakt in de criteriadocumenten kunnen de uitkomsten van de Monitor 2010 niet een-op-een worden vergeleken met de resultaten uit 2008 (voor wat betreft de productgroepen die ook in 2008 zijn meegenomen). Desondanks hebben we de percentages duurzaam inkopen van de zowel in 2008 als in 2010 meegenomen productgroepen hieronder naast elkaar gezet. Het dient benadrukt te worden dat de cijfers zoals die hier gepresenteerd zijn, slechts dienen ter indicatie.

Vergelijking 2010 en 2008	Gemiddeld 2010	Gemiddeld 2008
Schoonmaak	100%	56%
Elektriciteit	82%	62%
Catering	99%	7%
ICT-Hardware	99%	82%
Reproductieapparatuur	100%	62%
Papier	77%	56%
Dienstvoertuigen	98%	40%
Zware motorvoertuigen	99%	70%
Openbaar , Aangepast en Leerlingenvervoer	93%	16%

Tabel 7.2: Vergelijking score productgroepen 2010 en 2008

Het gaat hier om het gemiddeld percentage duurzaam inkopen, uitgegaan van aanbestedingsvolume. Ofwel, het volume waarbij alle duurzaamheidscriteria zijn toegepast. Uit de tabel is af te lezen dat er in 2010 flink hoger is gescoord dan in 2008. Deze stijging gaat op voor alle productgroepen die zijn vergeleken. Bij ICT-hardware is het verschil verschillen het kleinst. De 93%-score in 2010 van Openbaar, Aangepast en Leerlingenvervoer is overigens een gewogen gemiddelde van de (in 2010) drie productgroepen op basis van volume. De antwoorden op de vragen over 2009 (in Deel B van het onderzoek) bevestigen het beeld van sterke vooruitgang (zie paragraaf 6.6).

8. Conclusie

8.1 Realisatie doelstellingen

De overheden die deel hebben genomen aan de Monitor Duurzaam Inkopen zijn er gezamenlijk in geslaagd om de gestelde doelstellingen per sector (nagenoeg) te realiseren: het gemiddelde percentage duurzaam inkopen is 94.

De rijksoverheid behaalt afgerond de uitdagende ambitie van 100% duurzaam inkopen en scoort 99,8%. Voor de overige 0,2% werd een deel van de duurzaamheidseisen toegepast. Provincies, Water- en Hoogheemraadschappen en Gemeenten behalen ruimschoots de doelstelling voor 2010. Onderwijsinstellingen ten slotte voldoen nu al aan de doelstellingen die voor 2012 zijn gesteld.

Een aantal productgroepen is zelfs volledig, en dus door alle instanties die aanbestedingen hebben gedaan in deze productgroep, duurzaam aanbesteed. Dit geldt voor de productgroepen Reiniging, Schoonmaak, Kantoorartikelen, Audiovisuele apparatuur, Reproductieapparatuur, Vaartuigen, Transportdiensten en Beveiliging. Er zijn slechts enkele productgroepen met een lage score. Dit geldt onder meer voor Buitenlandse dienstreizen. Ook de prestaties voor Aangepast vervoer zijn voor verbetering vatbaar, evenals die van Sloop van gebouwen en Gladheidsbestrijding.

Als we de percentages duurzaam inkopen van de productgroepen vergelijken met die van 2008, waar dat mogelijk is, wordt duidelijk dat er de laatste jaren grote stappen zijn gemaakt. Dat wordt nog eens bevestigd door de antwoorden op de vragen over 2009. Maar liefst 84% van de respondenten geeft aan meer duurzaamheidscriteria te hebben gebruikt in 2010 dan in 2009. En 75% geeft aan dat het draagvlak in deze periode is gegroeid.

Opvallend is verder dat er veel is samengewerkt tussen overheden. Er zijn 80 aanbestedingen opgegeven waarbij er sprake is van samenwerkingsverbanden, binnen 29 productgroepen. Deze samenwerking vindt veelal binnen sectoren plaats, maar er zijn tevens succesvoorbeelden te zien van samenwerkingsverbanden over de sectoren heen. Het aantal van 80 aanbestedingen vertegenwoordigt 3% van het totale aantal aanbestedingen van het onderzoek, het volume vertegenwoordigt 11% van het totale volume.

Uit de analyse van de onderliggende data blijkt dat in een aantal gevallen de percentages duurzaam inkopen bij samenwerking hoger liggen dan de scores van de overige aanbestedingen van (een aantal van) de individuele organisaties die aan een samenwerking deelnemen.

8.2 Gunningcriteria en contractvoorwaarden

De beschikbare gunningcriteria en contractvoorwaarden zijn door veel organisaties ingezet, over de gehele breedte van productgroepen. Aan de andere kant laat een blik op de uitkomsten zien dat de spreiding tussen de scores bij zowel gunningcriteria als contractvoorwaarden veel groter is dan bij de minimumeisen uit deel A van het onderzoek. Tegelijkertijd zijn de gemiddelde scores een stuk lager. De lagere gemiddelde scores zijn goed te verklaren, gezien het meer vrijwillige karakter van gunningcriteria en contractvoorwaarden. Het blijkt dat een beperkt deel van de gunningcriteria en contractvoorwaarden niet gebruikt wordt. Het verdient aanbeveling te bekijken of deze in de praktijk wel hanteerbaar zijn.

8.3 Overige ervaringen met duurzaam inkopen en de criteria

De hiervoor genoemde cijfers en resultaten zijn gebaseerd op organisaties die aangeven op een professionele manier om te gaan met duurzaam inkopen. Indicatoren hiervoor zijn dat veel organisaties een beleid hebben vastgesteld en verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden voor duurzaam inkopen hebben belegd. Daarnaast wordt gebruikgemaakt van instrumenten waarbij men duurzaamheid in aanbestedingen kan beoordelen, zoals Total Cost of Ownership en EMVI.

De antwoorden op de open vragen in Deel B maken het mogelijk om verder te kijken dan de cijfers. Een relatief groot aantal respondenten geeft aan dat de duurzaamheidscriteria een goed vertrekpunt zijn. Een goede basis waarmee het enerzijds is gelukt om de gehele markt duurzamer te maken, maar welke moet blijven worden doorontwikkeld. Ongeveer een vijfde van de respondenten geeft aan de mogelijkheid te willen hebben om ambitieuzere eisen te kunnen stellen aan leveranciers. Zij willen meer doen om hen uit te dagen tot het leveren van innovatieve en duurzame oplossingen. Daarnaast geeft een groep respondenten aan meer hulpmiddelen nodig te hebben voor de controle van het voldoen aan de eisen door leveranciers bij de aanbesteding en om toe te zien op de afspraken die zijn vastgelegd in contracten.

Het is volgens een deel van de respondenten de vraag of de huidige methode ervoor zorgt dat leveranciers werkelijk worden gestimuleerd om een duurzamer product te leveren. Zij zijn bang dat de huidige minimumeisen uitgroeien tot een standaard waarvan de hele markt in staat is om eraan te voldoen.

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft de hiervoor geschetste beperkingen van het programma Duurzaam Inkopen al langer onderkend en werkt aan diverse projecten gericht op het doorontwikkelen van het systeem van duurzaam inkopen en de bijbehorende criteria.

Ten slotte blijkt dat duurzaam inkopen tot nu toe vooral betrekking heeft op milieuaspecten en dat sociale aspecten (zoals de internationale ILO-normen) en social return (zoals het inzetten van mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt) nog minder vaak worden toegepast.

Amstelveen, 15 juni 2011

KPMG Advisory N.V.

B. Hendriksen

Director

KPMG Sustainability

Bijlagen

Bijlage 1 – productgroepen clustering

Personeelsgerelateerde zaken

Buitenlandse dienstreizen

Bedrijfskleding

Reiniging bedrijfskleding

Externe vergader- en verblijffaciliteiten

Facilitaire zaken en kantoorinrichting

Schoonmaak

Drankautomaten

Catering

Grootkeukenapparatuur

Elektriciteit

Kantoorartikelen

Papier

Drukwerk

Kantoormeubilair

Automatisering/telecommunicatie

Hardware

Netwerken, telefoondiensten en

telefoonapparatuur

Audiovisuele apparatuur

Reproductieapparatuur

Tonercartridges

Vervoer

Dienstauto's

Zware motorvoertuigen

Mobiele werktuigen (Inkoop)

Mobiele werktuigen (Uitbesteding)

Vaartuigen

Onderhoud transportmiddelen

Post

Transportdiensten

Verhuisdiensten

Beveiliging

Leerlingenvervoer

Aangepast vervoer

Openbaar vervoer

Gebiedsontwikkeling

Grondwerken, bouwrijp maken en sanering/bodemreiniging

Infrastructuur

Wegen

Kunstwerken

Waterbouwkundige constructies

Verkeersregelininstallaties

Openbare verlichting

Waterketen

Waterzuiveringsinstallaties/slibbehandeling

Gemalen

Riolering

Overig GWW

Conserveringswerken

Kabels en leidingen

Kantoorgebouwen

Kantoorgebouwen: nieuwbouw

Kantoorgebouwen: beheer en onderhoud

Kantoorgebouwen: renovatie

Kantoorgebouwen: huur en aanschaf

Sloop van gebouwen

Kantoorinrichting: stoffering

Beheer openbare ruimtes

Gladheidsbestrijding

Groenvoorzieningen

Reiniging openbare ruimte

Straatmeubilair – exclusief speeltoestellen

Straatmeubilair – speeltoestellen

Bijlage 2 – resultaten Deel A per sector

Tabel 1: Percentage duurzaam inkopen per productgroep

	Gemiddeld totaal	Kerndepartementen	Baten- en lastendiensten / ZBO's	Provincies	Gemeenten	G4	> 100.000 m.u.v. G4	50.000 tot 100.000	0 tot 50.000	Water- en Hoogheemraadschappen	Onderwijsinstellingen	Universiteiten	Hogescholen	MBO-instellingen
Buitenlandse dienstreizen	9,4%	0%	0%	0%		100%	0%	0%	0%	0%		0%	0%	0%
Bedrijfskleding	62,3%	100%	41%	-		100%	100%	100%	-	100%		100%	100%	100%
Reiniging bedrijfskleding	100,0%	-	100%	-		-	-	-	-	100%		-	-	-
Externe vergader- en verblijffaciliteiten	93,3%	0%	-	100%		100%	100%	-	-	-		-	-	-
Schoonmaak	100,0%	100%	100%	100%		100%	100%	100%	100%	100%		100%	100%	100%
Drankautomaten	97,9%	100%	100%	73%		100%	100%	100%	100%	-		100%	100%	52%
Catering	99,3%	100%	100%	100%		100%	100%	79%	100%	100%		100%	100%	66%
Grootkeukenapparatuur	82,6%	100%	-	100%		-	100%	45%	-	-		62%	100%	69%
Elektriciteit	82,2%	100%	100%	32%		100%	100%	85%	32%	100%		6%	-	100%
Kantoorartikelen	99,7%	100%	100%	100%		100%	100%	100%	72%	100%		100%	100%	100%
Papier	76,5%	100%	-	100%		100%	100%	100%	100%	100%		100%	100%	0%
Drukwerk	93,7%	100%	100%	100%		100%	100%	7%	-	100%		100%	71%	85%
Kantoormeubilair	89,3%	100%	95%	0%		0%	100%	100%	22%	100%		100%	15%	22%
Hardware	98,7%	100%	100%	98%		100%	100%	100%	100%	100%		100%	100%	72%
Netwerken, telefoondiensten en telefoonapparatuur	68,3%	100%	94%	89%		30%	42%	100%	-	100%		35%	11%	100%
Audiovisuele apparatuur	98,8%	100%	100%	0%		-	100%	0%	100%	0%		100%	100%	100%
Reproductieapparatuur	99,6%	100%	100%	100%		100%	100%	100%	100%	100%		100%	100%	91%
Tonercartridges	98,6%	100%	100%	-		-	-	-	100%	-		-	-	68%
Dienstauto's	97,7%	99%	100%	100%		-	100%	91%	64%	100%		23%	20%	-
Zware motorvoertuigen	99,0%	100%	-	-		100%	100%	100%	94%	100%		-	-	-
Mobiele werktuigen (Inkoop)	83,8%	-	-	-		88%	100%	100%	66%	73%		-	-	-
Mobiele werktuigen (uitbesteding)	69,7%	-	-	-		0%	100%	100%	-	100%		-	-	-
Vaartuigen	100,0%	-	100%	-		100%	-	-	-	100%		-	-	-
Onderhoud transportmiddelen	92,6%	100%	0%	-		100%	-	0%	-	-		-	-	-
Post	98,9%	100%	-	100%		100%	51%	100%	100%	100%		100%	-	-
Transportdiensten	100,0%	100%	100%	-		-	100%	-	-	100%		100%	100%	100%
Verhuisdiensten	Geen eisen													
Beveiliging	100,0%	-	100%	100%		-	100%	-	-	100%		100%	100%	-
Leerlingenvervoer	89,0%	-	-	-		-	100%	87%	92%	-		100%	100%	-
Aangepast vervoer	0,0%	-	-	-		0%	-	-	-	-		-	-	-
Openbaar vervoer	94,2%	-	-	94%		-	100%	-	-	-		-	-	-
Grondwerken, bouwrijp maken en sanering/bodemreiniging	Geen eisen													
Wegen	98,4%	100%	100%	100%		81%	92%	99%	97%	100%		-	-	-
Kunstwerken	89,6%	-	100%	96%		100%	96%	67%	72%	30%		-	-	-
Waterbouwkundige constructies	95,3%	-	99%	93%		100%	100%	100%	50%	89%		-	-	-
Verkeersregel-installaties	89,5%	-	66%	96%		100%	93%	77%	100%	-		-	-	-
Openbare verlichting	78,8%	-	51%	92%		99%	64%	78%	60%	100%		100%	-	-

	Gemiddeld totaal	Kerndepartementen	Baten- en lastendiensten / ZBO's	Provincies	Gemeenten	G4	> 100.000 m.u.v. G4	50.000 tot 100.000	0 tot 50.000	Water- en Hoogheemraad-schappen	Onderwijsinstellingen	Universiteiten	Hogescholen	MBO-instellingen
Waterzuiveringsinstallaties / slibbehandeling	94,0%	-	-	-	-	-	-	100%	-	94%	-	-	-	-
Gemalen	84,0%	-	100%	-	-	48%	100%	73%	24%	86%	-	-	-	-
Riolering	93,8%	100%	-	-	-	90%	93%	100%	85%	100%	100%	-	-	-
Conserveringswerken	97,9%	-	100%	100%	100%	100%	27%	100%	-	100%	-	-	-	-
Kabels en leidingen	93,8%	100%	100%	100%	-	-	56%	100%	-	0%	-	-	-	-
Kantoorgebouwen: nieuwbouw	93,9%	100%	100%	-	-	92%	100%	85%	99%	91%	0%	100%	100%	100%
Kantoorgebouwen: beheer en onderhoud	94,3%	18%	100%	0%	-	46%	42%	74%	-	0%	0%	98%	0%	0%
Kantoorgebouwen: renovatie	87,3%	100%	82%	100%	-	35%	99%	85%	25%	0%	100%	0%	0%	0%
Kantoorgebouwen: huur en aanschaf	95,8%	-	100%	-	-	-	0%	-	-	-	0%	0%	0%	0%
Sloop van gebouwen	55,5%	100%	-	-	-	0%	59%	91%	100%	-	-	-	-	-
Kantoorinrichting: stoffering	97,2%	-	-	100%	-	0%	91%	100%	100%	100%	-	100%	-	-
Gladheidsbestrijding	70,7%	100%	-	73%	-	5%	100%	100%	100%	100%	100%	-	-	-
Groenvoorzieningen	88,2%	100%	98%	100%	-	87%	82%	84%	54%	73%	100%	-	-	-
Reiniging openbare ruimte	82,1%	-	-	100%	-	-	100%	55%	100%	100%	-	-	-	-
Straatmeubilair - exclusief speeltoestellen	84,1%	-	-	100%	-	0%	90%	59%	0%	-	-	100%	-	-
Straatmeubilair - speeltoestellen	95,0%	-	-	-	-	-	96%	100%	68%	-	-	-	-	-

Tabel 2: Aantal opgegeven aanbestedingen per organisatietype

	Totaal	Kerndepartementen	Baten- en lastendiensten / ZBO's	Provincies	Gemeenten	G4	> 100.000 m.u.v. G4	50.000 tot 100.000	0 tot 50.000	Water- en Hoogheemraad-schappen	Onderwijsinstellingen	Universiteiten	Hogescholen	MBO-instellingen
Buitenlandse dienstreizen	3	0	0	1		1	0	0	0	0		1	0	0
Bedrijfskleding	19	2	4	0		1	2	3	0	4		1	1	1
Reiniging bedrijfskleding	2	0	1	0		0	0	0	0	1		0	0	0
Externe vergader- en verblijffaciliteiten	6	3	0	1		1	1	0	0	0		0	0	0
Schoonmaak	55	8	4	2		2	5	8	4	3		2	4	13
Drankautomaten	28	4	3	4		1	1	7	1	0		2	2	3
Catering	40	3	3	2		2	5	6	1	4		5	5	4
Grootkeukenapparatuur	14	1	0	1		0	1	3	0	0		4	2	2
Elektriciteit	46	4	1	3		2	5	5	9	11		4	0	2
Kantoorartikelen	49	10	3	1		2	5	13	7	3		2	2	1
Papier	53	2	0	2		2	3	5	1	3		4	1	30
Drukwerk	30	2	2	1		1	4	2	0	6		4	5	3
Kantoormeubilair	38	1	3	2		2	5	2	2	4		5	5	7
Hardware	200	3	134	4		2	6	8	8	4		3	6	22
Netwerken, telefoondiensten en telefoonapparatuur	29	1	3	2		2	7	3	0	3		3	3	2
Audiovisuele apparatuur	20	3	6	1		0	2	1	1	1		2	2	1
Reproductieapparatuur	36	3	5	4		1	2	4	2	5		3	1	6
Tonercartridges	16	10	3	0		0	0	0	1	0		0	0	2
Dienstauto's	40	9	2	1		0	3	6	4	11		2	2	0
Zware motorvoertuigen	23	1	0	0		1	5	4	8	4		0	0	0
Mobiele werktuigen (Inkoop)	17	0	0	0		2	3	3	5	4		0	0	0
Mobiele werktuigen (uitbesteding)	25	0	0	0		3	5	1	0	16		0	0	0
Vaartuigen	4	0	2	0		1	0	0	0	1		0	0	0
Onderhoud transportmiddelen	4	1	1	0		1	0	1	0	0		0	0	0
Post	24	2	0	2		2	2	9	3	3		1	0	0
Transportdiensten	29	12	1	0		0	7	0	0	6		1	1	1
Verhuisdiensten	12	2	1	1		1	1	0	0	0		3	2	1
Beveiliging	12	0	2	1		0	3	0	0	2		2	2	0
Leerlingenvervoer	21	0	0	0		0	2	9	8	0		1	1	0
Aangepast vervoer	1	0	0	0		1	0	0	0	0		0	0	0
Openbaar vervoer	6	0	0	5		0	1	0	0	0		0	0	0
Grondwerken, bouwrijp maken en sanering/bodemreiniging	290	2	68	26	0	12	70	55	27	28	0	2	0	0
Wegen	597	5	35	116		47	208	96	62	28		0	0	0
Kunstwerken	80	0	1	16		12	23	6	4	18		0	0	0
Waterbouwkundige constructies	95	0	7	12		5	6	5	3	57		0	0	0
Verkeersregel-installaties	56	0	13	10		7	12	12	2	0		0	0	0
Openbare verlichting	46	0	6	6		4	14	8	6	1		1	0	0

	Totaal	Kerndepartementen	Baten- en lastendiensten / ZBO's	Provincies	Gemeenten	G4	> 100.000 m.u.v. G4	50.000 tot 100.000	0 tot 50.000	Water- en Hoogheemraadschappen	Onderwijsinstellingen	Universiteiten	Hogescholen	MBO-instellingen
Waterzuiveringsinstallaties / slibbehandeling	46	0	0	0		0	0	1	0	45		0	0	0
Gemalen	51	0	3	0		3	3	4	5	33		0	0	0
Riolering	177	2	0	0		21	80	32	24	17		1	0	0
Conserveringswerken	23	0	4	1		4	5	4	0	5		0	0	0
Kabels en leidingen	24	2	1	1		0	11	1	0	8		0	0	0
Kantoorgebouwen: nieuwbouw	37	1	2	0		5	8	7	3	6		2	2	1
Kantoorgebouwen: beheer en onderhoud	166	2	116	3		5	24	4	0	1		4	5	2
Kantoorgebouwen: renovatie	36	3	3	2		4	11	2	4	2		2	2	1
Kantoorgebouwen: huur en aanschaf	11	0	4	0		0	4	0	0	0		1	1	1
Sloop van gebouwen	17	1	0	0		6	2	6	2	0		0	0	0
Kantoorinrichting: stoffering	11	0	0	1		1	3	1	1	1		0	3	0
Gladheidbestrijding	21	1	0	10		2	2	2	2	1		1	0	0
Groenvoorzieningen	172	5	19	10		6	34	52	13	19		2	0	0
Reiniging openbare ruimte	16	0	0	1		0	3	8	3	1		0	0	0
Straatmeubilair - exclusief speeltoestellen	19	0	0	2		2	5	8	1	0		0	1	0
Straatmeubilair - speeltoestellen	10	0	0	0		0	4	3	3	0		0	0	0
TOTAAL	2891	111	466	258		180	618	420	230	370		71	61	106

Tabel 3: Volume aanbestedingen per productgroep per sector

	Totaal (x1.000 euro)	Kerndepartementen	Baten- en lastendiensten / ZBO's	Provincies	Gemeenten	G4	> 100.000 m.u.v. G4	50.000 tot 100.000	0 tot 50.000	Water- en Hoogheemraad- schappen	Onderwijsinstellingen	Universiteiten	Hogescholen	MBO-instellingen
Buitenlandse dienstreizen	13.340	-	-	90		1.250	-	-	-	-		12.000	-	-
Bedrijfskleding	6.893	125	4.441	-		100	203	437	-	1.151		100	286	50
Reiniging bedrijfskleding	260	-	60	-		-	-	-	-	200		-	-	-
Externe vergader- en verblijffaciliteiten	3.157	211	-	196		1.000	1.750	-	-	-		-	-	-
Schoonmaak	202.786	85.035	22.843	6.410		9.375	10.199	6.758	1.133	1.310		25.661	13.670	20.391
Drankautomaten	56.229	2.136	24.338	2.980		2.500	1.900	3.319	90	-		10.500	7.700	766
Catering	281.950	122.620	2.330	4.400		4.928	8.049	1.438	775	3.552		103.525	26.225	4.109
Grootkeukenapparatuur	2.925	476	-	180		-	130	220	-	-		739	830	350
Elektriciteit	152.256	47.500	20.000	3.160		25.200	16.888	5.048	3.336	6.754		23.370	-	1.000
Kantoorartikelen	26.231	13.193	1.646	520		4.320	2.067	924	266	676		1.200	1.170	250
Papier	17.318	4.850	-	608		2.800	1.353	290	17	176		3.035	120	4.068
Drukwerk	47.154	358	1.045	2.400		1.100	19.747	2.144	-	1.900		14.645	2.788	1.028
Kantoormeubilair	42.828	7.500	1.881	370		249	5.294	140	225	1.550		21.095	2.363	2.161
Hardware	390.044	52.110	218.974	4.430		57.320	11.140	6.091	880	1.694		11.200	8.027	18.179
Netwerken, telefoondiensten en telefoonapparatuur	119.847	50.000	6.475	4.500		15.787	27.679	407	-	1.478		6.200	6.950	371
Audiovisuele apparatuur	17.128	1.045	1.873	60		-	430	95	150	50		7.400	5.525	500
Reproductieapparatuur	74.347	42.535	14.150	1.639		2.500	1.955	1.527	604	2.469		2.780	680	3.508
Toner cartridges	15.554	13.193	1.646	-		-	-	-	50	-		-	-	665
Dienstvoertuigen	205.074	113.350	52.000	3.573		-	2.035	776	378	27.762		4.700	500	-
Zware motorvoertuigen	9.353	239	-	-		450	4.889	1.184	1.456	1.135		-	-	-
Mobiele werktuigen (Inkoop)	3.985	-	-	-		1.182	798	263	453	1.290		-	-	-
Mobiele werktuigen (uitbesteding)	6.285	-	-	-		1.902	884	600	-	2.900		-	-	-
Vaartuigen	2.653	-	569	-		384	-	-	-	1.700		-	-	-
Onderhoud transportmiddelen	28.936	16.000	1.337	-		10.799	-	800	-	-		-	-	-
Post	21.995	2.680	-	1.716		11.000	515	4.512	442	830		300	-	-
Transportdiensten	62.362	55.680	130	-		-	1.492	-	-	4.660		75	25	300
Verhuisdiensten	5.964	694	75	280		500	65	-	-	-		3.100	900	350
Beveiliging	35.966	-	26.000	1.000		-	2.804	-	-	1.252		4.700	210	-
Leerlingenvervoer	35.234	-	-	-		-	2.025	25.894	6.314	-		840	160	-
Aangepast vervoer	1.027	-	-	-		1.027	-	-	-	-		-	-	-
Openbaar vervoer	171.363	-	-	165.900		-	5.463	-	-	-		-	-	-
Grondwerken, bouwrijp maken en sanering/bodemreiniging	248.245	1.293	94.736	16.622		5.069	35.343	33.201	15.725	42.869		3.387	-	-
Wegen	1.151.770	2.972	707.299	193.810		48.000	103.062	62.574	20.346	13.707		-	-	-
Kunstwerken	332.922	-	149.500	89.041		22.429	21.822	11.346	986	37.798		-	-	-
Waterbouwkundige constructies	287.095	-	157.042	21.314		3.753	1.596	4.474	283	98.634		-	-	-
Verkeersregel-installaties	21.106	-	2.500	5.321		5.679	3.456	3.971	180	-		-	-	-
Openbare verlichting	34.870	-	8.220	2.605		11.925	2.817	7.636	917	700		50	-	-
Waterzuiveringsinstallaties / slibbehandeling	72.680	-	-	-		-	-	270	-	72.410		-	-	-
Gemalen	47.807	-	2.445	-		581	1.428	500	2.172	40.680		-	-	-
Riolering	123.095	189	-	-		10.250	76.829	21.797	10.325	3.555		150	-	-
Conserveringswerken	30.806	-	24.484	124		542	884	2.148	-	2.625		-	-	-
Kabels en leidingen	18.546	617	12.000	490		-	1.369	2.000	-	2.070		-	-	-
Kantoorgebouwen: nieuwbouw	240.334	147	794	-		12.022	60.813	30.486	23.340	6.020		8.323	95.988	2.400
Kantoorgebouwen: beheer en onderhoud	242.127	325	114.000	953		2.686	6.382	1.565	-	111		4.901	110.995	210
Kantoorgebouwen: renovatie	59.238	1.327	798	24.120		1.427	11.913	6.128	1.066	205		7.900	4.270	84
Kantoorgebouwen: huur en aanschaf	123.806	-	118.602	-		-	2.200	-	-	-		650	116	2.239

	Totaal (x1000 euro)	Kerndepartementen	Baten- en lastendiensten / ZBO's	Provincies	Gemeenten	G4	> 100.000 m.u.v. G4	50.000 tot 100.000	0 tot 50.000	Water- en Hoogheemraadschappen	Onderwijsinstellingen	Universiteiten	Hogescholen	MBO-instellingen
Sloop van gebouwen	2.008	113	-	-		740	221	684	250	-		-	-	-
Kantoorinrichting: stoffering	3.572	-	-	51		50	550	100	100	50		-	2.671	-
Gladheidbestrijding	15.658	1.100	-	9.867		1.993	558	220	220	1.200		500	-	-
Groenvoorzieningen	126.896	3.447	51.135	546		1.511	25.814	24.116	3.412	12.665		4.250	-	-
Reiniging openbare ruimte	3.538	-	-	150		-	943	1.421	424	600		-	-	-
Straatmeubilair - exclusief speeltoestellen	12.614	-	-	2.845		285	7.265	1.928	197	-		-	95	-
Straatmeubilair - speeltoestellen	5.844	-	-	-		-	4.161	1.264	419	-		-	-	-
TOTAAL	5.265.016	643.059	1.845.365	572.270		284.613	499.178	280.697	96.929	400.388		287.276	292.264	62.978

Bijlage 3 – Deel B – alle resultaten

Toepassing gunningcriteria en contractvoorwaarden

Tabel 4: Personeelsgerelateerde zaken

Personeelgerelateerde zaken	% alle gunningcriteria toegepast	% 1 of meer gunningcriteria toegepast	% alle contractvoorwaarden toegepast	% 1 of meer contractvoorwaarden toegepast
Buitenlandse dienstreizen	10%	10%	100%	100%
Bedrijfskleding	40%	52%	86%	86%
Reiniging bedrijfskleding	77%	77%	-	-
Externe vergader- en verblijffaciliteiten	0%	87%	-	-

Tabel 5: Facilitaire zaken en kantoorinrichting

Facilitaire zaken en kantoorinrichting	% alle gunningcriteria toegepast	% 1 of meer gunningcriteria toegepast	% alle contractvoorwaarden toegepast	% 1 of meer contractvoorwaarden toegepast
Schoonmaak	-	-	-	-
Drankautomaten	21%	30%	48%	48%
Catering	44%	44%	24%	29%
Grootkeukenapparatuur	0%	7%	70%	70%
Elektriciteit	-	-	-	-
Kantoorartikelen	85%	85%	-	-
Papier	-	-	-	-
Drukwerk	14%	14%	-	-
Kantoormeubilair	52%	52%	-	-

Tabel 6: Automatisering / telecommunicatie

Automatisering / telecommunicatie	% alle gunningcriteria toegepast	% 1 of meer gunningcriteria toegepast	% alle contractvoorwaarden toegepast	% 1 of meer contractvoorwaarden toegepast
Hardware	-	-	-	-
Netwerken, telefoondiensten en telefoonapparatuur	0%	0%	0%	55%
Audiovisuele apparatuur	3%	3%	-	-
Reproductieapparatuur	-	-	-	-
Toner cartridges	-	-	-	-

* een – betekent dat er voor deze productgroep geen gunningcriterium of contractvoorwaarde is opgenomen in de criteriadocumenten voor de betreffende productgroep

Tabel 7: Vervoer

Vervoer	% alle gunningcriteria toegepast	% 1 of meer gunningcriteria toegepast	% alle contractvoorwaarden toegepast	% 1 of meer contractvoorwaarden toegepast
Dienstauto's	94%	94%	-	-
Zware motorvoertuigen	50%	68%	-	-
Mobiele werktuigen (Inkoop)	56%	56%	-	-
Mobiele werktuigen (uitbesteding)	0%	0%	-	-
Vaartuigen	64%	64%	92%	92%
Onderhoud transportmiddelen	0%	42%	-	-
Post	6%	38%	16%	16%
Transportdiensten	1%	2%	0%	0%
Verhuisdiensten	54%	54%	-	-
Beveiliging	10%	67%	-	-
Leerlingenvervoer	22%	57%	-	-
Aangepast vervoer	0%	0%	-	-
Openbaar vervoer	0%	71%	-	-

Tabel 8: Bebiedsontwikkeling

Gebiedsontwikkeling	% alle gunningcriteria toegepast	% 1 of meer gunningcriteria toegepast	% alle contractvoorwaarden toegepast	% 1 of meer contractvoorwaarden toegepast
Grondwerken, bouwrijp maken en sanering/bodemreiniging	16%	16%	-	-

Tabel 9: Infrastructuur

Infrastructuur	% alle gunningcriteria toegepast	% 1 of meer gunningcriteria toegepast	% alle contractvoorwaarden toegepast	% 1 of meer contractvoorwaarden toegepast
Wegen	1%	63%	61%	61%
Kunstwerken	5%	6%	10%	10%
Waterbouwkundige constructies	3%	5%	82%	82%
Verkeersregel-installaties	27%	27%	-	-
Openbare verlichting	13%	47%	-	-

Tabel 10: Waterketen

Waterketen	% alle gunningcriteria toegepast	% 1 of meer gunningcriteria toegepast	% alle contractvoorwaarden toegepast	% 1 of meer contractvoorwaarden toegepast
Waterzuiveringsinstallaties / slibbehandeling	25%	47%	48%	48%
Gemalen	43%	46%	59%	72%
Riolering	12%	12%	43%	43%

Tabel 11: Overig GWW

Overig GWW	% alle gunningcriteria toegepast	% 1 of meer gunningcriteria toegepast	% alle contractvoorwaarden toegepast	% 1 of meer contractvoorwaarden toegepast
Conserveringswerken	-	-	2%	2%
Kabels en leidingen	11%	11%	12%	12%

Tabel 12: Kantoorgebouwen

Kantoorgebouwen	% alle gunningcriteria toegepast	% 1 of meer gunningcriteria toegepast	% alle contractvoorwaarden toegepast	% 1 of meer contractvoorwaarden toegepast
Kantoorgebouwen: nieuwbouw	30%	30%	74%	74%
Kantoorgebouwen: beheer en onderhoud	-	-	78%	96%
Kantoorgebouwen: renovatie	19%	19%	13%	26%
Kantoorgebouwen: huur en aanschaf	-	-	84%	84%
Sloop van gebouwen	22%	22%	34%	34%
Kantoorinrichting: stoffering	46%	83%	-	-

Tabel 13: Beheer openbare ruimte

Beheer openbare ruimtes	% alle gunningcriteria toegepast	% 1 of meer gunningcriteria toegepast	% alle contractvoorwaarden toegepast	% 1 of meer contractvoorwaarden toegepast
Gladheidbestrijding	-	-	-	-
Groenvoorzieningen	4%	5%	-	-
Reiniging openbare ruimte	0%	0%	-	-
Straatmeubilair - exclusief speeltoestellen	9%	9%	-	-
Straatmeubilair - speeltoestellen	79%	79%	-	-

Tabel 14: Borging duurzaam inkopen in de organisaties

#	Borging duurzaam inkopen in de organisatie - gemiddeld percentage ja	Kerndepartementen	Baten- en lastendiensten / ZBO's	Provincies	Gemeenten	G4	> 100.000 m.u.v. G4	50.000 tot 100.000	0 tot 50.000	Water- en Hoogheemraadschappen	Onderwijsinstellingen	Universiteiten	Hogescholen	MBO-instellingen
1.	Beleed duurzaam inkopen	91%	87%	90%		100%	88%	89%	79%	100%		92%	63%	43%
2.	Verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden - Bestuurlijk	100%	70%	80%		75%	82%	68%	63%	89%		83%	56%	43%
	Verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden - Uitvoerend	100%	83%	90%		75%	76%	68%	61%	84%		67%	69%	40%
3.	Structueel bijhouden	82%	55%	40%		75%	47%	39%	32%	53%		83%	69%	43%
4.	Procedure of maatregel	73%	55%	40%		0%	53%	39%	36%	47%		25%	44%	13%
5.	Gezamenlijke inkoop	91%	70%	90%		50%	65%	89%	82%	84%		100%	56%	67%
6.	Evaluatie	64%	41%	70%		50%	76%	57%	39%	68%		75%	69%	43%
7.	Duurzaamheideisen opnemen in fase specificatie	91%	73%	90%		75%	94%	75%	61%	74%		75%	69%	47%
8.	Inkoopprocedure EMVI	64%	55%	40%		25%	41%	50%	46%	47%		50%	56%	53%
10.	Beoordeling aanbiedingen TCO	91%	64%	40%		25%	65%	68%	39%	79%		58%	69%	77%
11.	Monitor duurzaamheidsprestaties	64%	45%	60%		75%	71%	64%	50%	53%		75%	75%	57%
12.	Gunningcriteria als minimumeis	82%	64%	60%		75%	63%	68%	50%	63%		92%	75%	77%
13.	Communicatieplan	36%	22%	40%		25%	35%	18%	11%	37%		17%	6%	3%
14.	Communicatie ambities en doelstellingen intern	73%	48%	80%		50%	71%	61%	54%	68%		67%	63%	30%
15.	Communicatie ambities en doelstellingen extern	73%	43%	50%		50%	82%	68%	50%	58%		50%	38%	33%

Tabel 15: Borging duurzaam inkopen in de organisaties – schatting aantal aanbestedingen EMVI

9. Schatting aantal aanbestedingen EMVI	0% - 25%	26% - 50%	51% - 75%	76% - 100%
Kerndepartementen	9%	0%	18%	73%
Baten- en lastendiensten / ZBO's	9%	18%	37%	35%
Provincies	0%	20%	50%	30%
Gemeenten				
G4	-	-	-	-
> 100.000 m.u.v. G4	7%	20%	53%	20%
50.000 tot 100.000	14%	29%	50%	7%
0 tot 50.000	18%	21%	39%	21%
Water- en Hoogheemraadschappen	11%	37%	42%	11%
Onderwijsinstellingen				
Universiteiten	0%	0%	33%	67%
Hogescholen	6%	6%	25%	63%
MBO-instellingen	7%	10%	23%	60%

Tabel 16: Borging duurzaam inkopen in de organisaties – TCO – percentage beoordeling

10.A TCO - percentage beoordeling	0% - 25%	26% - 50%	51% - 75%	76% - 100%
Kerndepartementen	30%	10%	20%	40%
Baten- en lastendiensten / ZBO's	21%	18%	37%	24%
Provincies	25%	50%	0%	25%
Gemeenten				
G4	100%	0%	0%	0%
> 100.000 m.u.v. G4	22%	44%	11%	22%
50.000 tot 100.000	21%	32%	42%	5%
0 tot 50.000	9%	18%	64%	9%
Water- en Hoogheemraadschappen	25%	25%	44%	6%
Onderwijsinstellingen				
Universiteiten	43%	0%	29%	29%
Hogescholen	10%	0%	50%	40%
MBO-instellingen	13%	4%	39%	43%

Tabel 17: Borging duurzaam inkopen in de organisaties – Gunningcriteria als minimumeis

12. A Gunningcriteria als minimumeis - percentage beoordeling	0% - 25%	26% - 50%	51% - 75%	76% - 100%
Kerndepartementen	22%	0%	11%	67%
Baten- en lastendiensten / ZBO's	24%	22%	26%	28%
Provincies	50%	17%	33%	0%
Gemeenten				
G4	0%	33%	67%	0%
> 100.000 m.u.v. G4	30%	20%	30%	20%
50.000 tot 100.000	35%	45%	15%	5%
0 tot 50.000	36%	14%	29%	21%
Water- en Hoogheemraadschappen	29%	29%	29%	14%
Onderwijsinstellingen				
Universiteiten	0%	18%	45%	36%
Hogescholen	0%	33%	8%	58%
MBO-instellingen	22%	9%	30%	39%

Tabel 18: Sociale aspecten en social return – internationale sociale aspecten

1. Internationale sociale aspecten	Nooit	0% - 25%	26% - 50%	51% - 75%	76% - 100%
Kerndepartementen	18%	55%	0%	9%	18%
Baten- en lastendiensten / ZBO's	41%	40%	5%	6%	8%
Provincies	30%	60%	0%	0%	10%
Gemeenten					
G4	0%	50%	0%	25%	25%
> 100.000 m.u.v. G4	6%	38%	13%	19%	25%
50.000 tot 100.000	25%	54%	14%	0%	7%
0 tot 50.000	50%	39%	4%	7%	0%
Water- en Hoogheemraadschappen	42%	42%	5%	5%	5%
Onderwijsinstellingen					
Universiteiten	42%	50%	8%	0%	0%
Hogescholen	50%	31%	0%	6%	13%
MBO-instellingen	77%	13%	0%	7%	3%

Tabel 19: Sociale aspecten en social return – social return aspecten

2. Social return aspecten	Nooit	0% - 25%	26% - 50%	51% - 75%	76% - 100%
Kerndepartementen	27%	73%	0%	0%	0%
Baten- en lastendiensten / ZBO's	30%	50%	11%	6%	3%
Provincies	10%	80%	10%	0%	0%
Gemeenten					
G4	0%	0%	0%	25%	75%
> 100.000 m.u.v. G4	0%	44%	31%	13%	13%
50.000 tot 100.000	7%	50%	29%	7%	7%
0 tot 50.000	18%	68%	7%	4%	4%
Water- en Hoogheemraadschappen	53%	47%	0%	0%	0%
Onderwijsinstellingen					
Universiteiten	50%	50%	0%	0%	0%
Hogescholen	56%	31%	13%	0%	0%
MBO-instellingen	50%	30%	3%	17%	0%

Tabel 20: Sociale aspecten en social return – andere manier

3. Andere manier gebied van duurzaamheid	Nooit	0% - 25%	26% - 50%	51% - 75%	76% - 100%
Kerndepartementen	9%	45%	0%	27%	18%
Baten- en lastendiensten / ZBO's	17%	36%	19%	18%	10%
Provincies	20%	50%	20%	10%	0%
Gemeenten					
G4	0%	25%	25%	25%	25%
> 100.000 m.u.v. G4	0%	25%	44%	13%	19%
50.000 tot 100.000	4%	54%	14%	18%	11%
0 tot 50.000	36%	32%	14%	14%	4%
Water- en Hoogheemraadschappen	11%	47%	26%	16%	0%
Onderwijsinstellingen					
Universiteiten	8%	50%	17%	17%	8%
Hogescholen	19%	0%	19%	25%	38%
MBO-instellingen	27%	30%	13%	23%	7%

Tabel 21: Duurzaam inkopen 2009 – alle eisen opgenomen

1. Alle eisen opgenomen 2009	100% - in alle aanbestedingen	76% - 99%	51% - 75%	26% - 50%	1% - 25%	0 aanbestedingen
Kerndepartementen	45%	9%	27%	9%	0%	9%
Baten- en lastendiensten / ZBO's	11%	11%	19%	20%	28%	11%
Provincies	0%	10%	20%	40%	30%	0%
Gemeenten						
G4	0%	0%	25%	50%	25%	0%
> 100.000 m.u.v. G4	7%	20%	27%	20%	27%	0%
50.000 tot 100.000	15%	8%	23%	23%	31%	0%
0 tot 50.000	0%	11%	11%	15%	41%	22%
Water- en Hoogheemraadschappen	0%	11%	33%	28%	28%	0%
Onderwijsinstellingen						
Universiteiten	8%	17%	33%	17%	17%	8%
Hogescholen	29%	21%	14%	14%	0%	21%
MBO-instellingen	10%	3%	3%	13%	47%	23%

Tabel 22: Duurzaam inkopen 2009 – alle gunningcriteria opgenomen

2. Alle gunningcriteria opgenomen 2009	100% - in alle aanbestedingen	76% - 99%	51% - 75%	26% - 50%	1% - 25%	0 aanbestedingen
Kerndepartementen	40%	20%	20%	10%	10%	0%
Baten- en lastendiensten / ZBO's	8%	9%	12%	19%	37%	16%
Provincies	0%	0%	0%	40%	40%	20%
Gemeenten						
G4	0%	0%	25%	0%	75%	0%
> 100.000 m.u.v. G4	7%	13%	13%	13%	47%	7%
50.000 tot 100.000	8%	12%	15%	15%	46%	4%
0 tot 50.000	0%	4%	0%	19%	44%	33%
Water- en Hoogheemraadschappen	0%	0%	28%	28%	28%	17%
Onderwijsinstellingen						
Universiteiten	8%	25%	17%	17%	25%	8%
Hogescholen	14%	14%	29%	14%	14%	14%
MBO-instellingen	10%	3%	0%	17%	47%	23%

Tabel 23: Duurzaam inkopen 2009 – alle contractvoorwaarden opgenomen

3. Alle contractvoorwaarden opgenomen 2009	100% - in alle aanbestedingen	76% - 99%	51% - 75%	26% - 50%	1% - 25%	0 aanbestedingen
Kerndepartementen	64%	9%	0%	9%	9%	9%
Baten- en lastendiensten / ZBO's	10%	7%	8%	16%	32%	28%
Provincies	0%	0%	0%	30%	30%	40%
Gemeenten						
G4	0%	0%	25%	0%	50%	25%
> 100.000 m.u.v. G4	7%	20%	7%	20%	47%	0%
50.000 tot 100.000	8%	8%	23%	8%	27%	27%
0 tot 50.000	4%	4%	0%	15%	33%	44%
Water- en Hoogheemraadschappen	0%	0%	22%	17%	39%	22%
Onderwijsinstellingen						
Universiteiten	8%	17%	8%	33%	25%	8%
Hogescholen	14%	7%	7%	29%	14%	29%
MBO-instellingen	7%	3%	0%	3%	43%	43%

Tabel 24: Duurzaam inkopen 2009 – mate van toepassing

4. Mate van toepassing 2009	Sterk toegenomen	Toegenomen	Gelijk gebleven	Afgenomen	Sterk afgenomen
Kerndepartementen	0%	64%	27%	9%	0%
Baten- en lastendiensten / ZBO's	19%	66%	13%	1%	0%
Provincies	30%	60%	10%	0%	0%
Gemeenten					
G4	25%	75%	0%	0%	0%
> 100.000 m.u.v. G4	31%	63%	6%	0%	0%
50.000 tot 100.000	7%	81%	11%	0%	0%
0 tot 50.000	26%	59%	15%	0%	0%
Water- en Hoogheemraadschappen	32%	68%	0%	0%	0%
Onderwijsinstellingen					
Universiteiten	25%	50%	17%	8%	0%
Hogescholen	13%	75%	13%	0%	0%
MBO-instellingen	13%	70%	17%	0%	0%

Tabel 25: Duurzaam inkopen 2009 – draagvlak voor duurzaam inkopen

5. Draagvlak voor duurzaam inkopen	Sterk toegenomen	Toegenomen	Gelijk gebleven	Afgenomen	Sterk afgenomen
Kerndepartementen	0%	82%	18%	0%	0%
Baten- en lastendiensten / ZBO's	10%	67%	22%	1%	0%
Provincies	10%	60%	30%	0%	0%
Gemeenten					
G4	0%	50%	50%	0%	0%
> 100.000 m.u.v. G4	24%	41%	29%	6%	0%
50.000 tot 100.000	4%	78%	19%	0%	0%
0 tot 50.000	4%	67%	30%	0%	0%
Water- en Hoogheemraadschappen	16%	84%	0%	0%	0%
Onderwijsinstellingen					
Universiteiten	8%	75%	17%	0%	0%
Hogescholen	19%	63%	19%	0%	0%
MBO-instellingen	10%	57%	33%	0%	0%

Tabel 26: Meervoudige aanbestedingen onder 50.000 euro – alle minimumeisen

1. Meervoudig onder 50.000 - alle minimumeisen	100% - in alle aanbestedingen	76% - 99%	51% - 75%	26% - 50%	1% - 25%	0 aanbestedingen	Niet van toepassing
Kerndepartementen	9%	9%	18%	9%	18%	9%	27%
Baten- en lastendiensten / ZBO's	3%	6%	11%	12%	35%	13%	19%
Provincies	0%	0%	0%	20%	30%	10%	40%
Gemeenten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
G4	0%	0%	0%	0%	25%	25%	50%
> 100.000 m.u.v. G4	0%	12%	12%	12%	35%	6%	24%
50.000 tot 100.000	4%	7%	15%	7%	48%	7%	11%
0 tot 50.000	7%	11%	4%	14%	43%	14%	7%
Water- en Hoogheemraadschappen	5%	5%	32%	16%	26%	0%	16%
Onderwijsinstellingen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Universiteiten	0%	0%	17%	8%	17%	33%	25%
Hogescholen	0%	6%	6%	13%	13%	25%	38%
MBO-instellingen	3%	3%	3%	10%	50%	20%	10%

Tabel 27: Meervoudige aanbestedingen onder 50.000 euro – alle gunningcriteria

2. Meervoudig onder 50.000 - alle gunningcriteria	100% - in alle aanbestedingen	76% - 99%	51% - 75%	26% - 50%	1% - 25%	0 aanbestedingen	Niet van toepassing
Kerndepartementen	20%	10%	10%	10%	20%	0%	30%
Baten- en lastendiensten / ZBO's	3%	5%	6%	7%	37%	19%	22%
Provincies	0%	0%	0%	0%	60%	10%	30%
Gemeenten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
G4	0%	0%	0%	0%	25%	25%	50%
> 100.000 m.u.v. G4	6%	12%	0%	12%	41%	6%	24%
50.000 tot 100.000	4%	4%	15%	7%	26%	30%	15%
0 tot 50.000	4%	4%	4%	4%	50%	25%	11%
Water- en Hoogheemraadschappen	0%	11%	5%	5%	37%	16%	26%
Onderwijsinstellingen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Universiteiten	0%	0%	0%	8%	33%	33%	25%
Hogescholen	0%	6%	13%	13%	25%	13%	31%
MBO-instellingen	0%	3%	7%	7%	40%	23%	20%

Tabel 28: Meervoudige aanbestedingen onder 50.000 euro – alle contractvoorwaarden

3. Meervoudig onder 50.000 - alle contractvoorwaarden	100% - in alle aanbestedingen	76% - 99%	51% - 75%	26% - 50%	1% - 25%	0 aanbestedingen	Niet van toepassing
Kerndepartementen	27%	18%	9%	9%	9%	9%	18%
Baten- en lastendiensten / ZBO's	2%	6%	9%	6%	30%	24%	23%
Provincies	0%	0%	0%	0%	60%	10%	30%
Gemeenten	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
G4	0%	0%	0%	0%	25%	25%	50%
> 100.000 m.u.v. G4	0%	12%	0%	12%	47%	6%	24%
50.000 tot 100.000	0%	4%	22%	4%	30%	26%	15%
0 tot 50.000	4%	7%	7%	4%	32%	32%	14%
Water- en Hoogheemraadschappen	0%	5%	11%	11%	26%	16%	32%
Onderwijsinstellingen	0%	0%	0%	0%	0%	0%	0%
Universiteiten	0%	0%	0%	8%	8%	58%	25%
Hogescholen	0%	7%	7%	7%	27%	13%	40%
MBO-instellingen	0%	3%	10%	3%	30%	33%	20%

Tabel 29: Overige vragen – eenvoudig in te voegen

1. Eenvoudig aanbestedingen in te voegen	Volledig eens	Grotendeels eens	Eens	Enigszins eens	Niet eens
Kerndepartementen	27%	45%	0%	18%	9%
Baten- en lastendiensten / ZBO's	19%	35%	24%	17%	5%
Provincies	10%	40%	40%	0%	10%
Gemeenten	0%	0%	0%	0%	0%
G4	0%	75%	25%	0%	0%
> 100.000 m.u.v. G4	18%	35%	29%	18%	0%
50.000 tot 100.000	7%	32%	25%	25%	11%
0 tot 50.000	18%	25%	32%	21%	4%
Water- en Hoogheemraadschappen	21%	42%	32%	5%	0%
Onderwijsinstellingen	0%	0%	0%	0%	0%
Universiteiten	25%	67%	0%	8%	0%
Hogescholen	20%	53%	0%	27%	0%
MBO-instellingen	23%	17%	33%	20%	7%

Tabel 30: Overige vragen – leveranciers voldoen

2. Leveranciers voldoen	Volledig eens	Grotendeels eens	Eens	Enigszins eens	Niet eens
Kerndepartementen	0%	73%	27%	0%	0%
Baten- en lastendiensten / ZBO's	14%	38%	33%	15%	1%
Provincies	20%	40%	20%	20%	0%
Gemeenten	0%	0%	0%	0%	0%
G4	25%	50%	0%	25%	0%
> 100.000 m.u.v. G4	6%	53%	35%	6%	0%
50.000 tot 100.000	14%	29%	32%	21%	4%
0 tot 50.000	11%	36%	32%	21%	0%
Water- en Hoogheemraadschappen	21%	32%	37%	11%	0%
Onderwijsinstellingen	0%	0%	0%	0%	0%
Universiteiten	33%	42%	25%	0%	0%
Hogescholen	13%	47%	27%	13%	0%
MBO-instellingen	10%	30%	43%	17%	0%

Tabel 31: Overige vragen – duidelijkheid

3. Duidelijkheid	Volledig eens	Grotendeels eens	Eens	Enigszins eens	Niet eens
Kerndepartementen	9%	45%	18%	27%	0%
Baten- en lastendiensten / ZBO's	12%	29%	34%	24%	1%
Provincies	30%	30%	20%	20%	0%
Gemeenten	0%	0%	0%	0%	0%
G4	0%	50%	0%	50%	0%
> 100.000 m.u.v. G4	12%	24%	41%	18%	6%
50.000 tot 100.000	7%	18%	46%	29%	0%
0 tot 50.000	4%	18%	46%	29%	4%
Water- en Hoogheemraadschappen	11%	37%	32%	21%	0%
Onderwijsinstellingen	0%	0%	0%	0%	0%
Universiteiten	17%	50%	25%	8%	0%
Hogescholen	20%	33%	20%	27%	0%
MBO-instellingen	10%	30%	33%	27%	0%

Tabel 32: Overige vragen – controleerbaar

4. Controleerbaar	Volledig eens	Grotendeels eens	Eens	Enigszins eens	Niet eens
Kerndepartementen	9%	9%	36%	27%	18%
Baten- en lastendiensten / ZBO's	6%	15%	22%	45%	12%
Provincies	20%	10%	10%	50%	10%
Gemeenten	0%	0%	0%	0%	0%
G4	0%	0%	50%	25%	25%
> 100.000 m.u.v. G4	0%	31%	13%	38%	19%
50.000 tot 100.000	11%	4%	36%	43%	7%
0 tot 50.000	0%	14%	21%	54%	11%
Water- en Hoogheemraadschappen	0%	32%	21%	37%	11%
Onderwijsinstellingen	0%	0%	0%	0%	0%
Universiteiten	8%	25%	8%	50%	8%
Hogescholen	7%	13%	27%	33%	20%
MBO-instellingen	7%	10%	17%	57%	10%

Tabel 33: Overige vragen – innovativiteit

#	Overige vragen 6-7- gemiddeld percentage ja	Kerndepartementen												
		Baten- en lastendiensten / ZBO's	Provincies	Gemeenten	G4	> 100.000 m.u.v. G4	50.000 tot 100.000	0 tot 50.000	Water- en Hoogheemraadschappen	Onderwijsinstellingen	Universiteiten	Hogescholen	MBO-instellingen	
6.	Innovatief duurzaam product/dienst	55%	70%	90%	50%	65%	50%	29%	72%	42%	53%	53%		
7.	Stimuleren van aanbieden van innovatieve producten/diensten	45%	26%	40%	50%	24%	21%	14%	37%	0%	20%	7%		

Tabel 34: Overige vragen – ervaring praktijk

8. Ervaring praktijk van duurzaam inkopen	Moelijk om goede criteria te vinden	Moelijk om duurzaamheid van aanbiedingen onderling te beoordelen	Onvoldoende aanbod van duurzame producten/diensten	Gebrek aan draagvlak voor duurzaam inkopen binnen eigen organisatie	Anders, namelijk
Kerndepartementen	9%	55%	18%	0%	18%
Baten- en lastendiensten / ZBO's	19%	40%	5%	19%	17%
Provincies	16%	42%	0%	26%	16%
Gemeenten	0%	0%	0%	0%	0%
G4	11%	33%	11%	11%	33%
> 100.000 m.u.v. G4	17%	33%	3%	23%	23%
50.000 tot 100.000	22%	36%	6%	16%	20%
0 tot 50.000	11%	36%	7%	27%	18%
Water- en Hoogheemraadschappen	17%	43%	3%	17%	20%
Onderwijsinstellingen	0%	0%	0%	0%	0%
Universiteiten	20%	35%	5%	20%	20%
Hogescholen	36%	43%	4%	11%	7%
MBO-instellingen	19%	45%	4%	21%	9%

Tabel 35: Overige vragen – ervaring kosten

9. Ervaring kosten verbonden aan duurzaam inkopen	Duurzaam inkopen is in de aanschaf niet substantieel duurder	Duurzaam inkopen is in de aanschaf duurder	Duurzaam inkopen is op de lange duur goedkoper	Meerkosten zijn reden voor niet duurzaam inkopen	Anders, namelijk
Kerndepartementen	18%	27%	18%	9%	27%
Baten- en lastendiensten / ZBO's	23%	23%	22%	20%	11%
Provincies	31%	8%	31%	15%	15%
Gemeenten	0%	0%	0%	0%	0%
G4	0%	20%	20%	0%	60%
> 100.000 m.u.v. G4	28%	14%	24%	21%	14%
50.000 tot 100.000	27%	19%	21%	21%	12%
0 tot 50.000	10%	19%	19%	33%	19%
Water- en Hoogheemraadschappen	27%	23%	27%	17%	3%
Onderwijsinstellingen	0%	0%	0%	0%	0%
Universiteiten	28%	17%	33%	11%	11%
Hogescholen	27%	41%	18%	9%	5%
MBO-instellingen	19%	34%	17%	23%	4%

Bijlage 4 – gehanteerde criteriadocumenten

Tabel 36: overzicht gehanteerde criteriadocumenten

Productgroep	Versie-nummer	Productgroep	Versie-nummer
Aangepast vervoer	1.4	Kantoorstoffering	1.2
Audiovisuele apparatuur	1.3	Kunstwerken	1.3
Bedrijfskleding	1.2	Leerlingenvervoer	1.4
Bedrijfskleding: reiniging	1.4	Mobiele werktuigen-inkoop	1.3
Beveiliging	1.4	Mobiele werktuigen-uitbesteding	1.4
Buitenlandse dienstreizen	1.4	Netwerken en infrastructuur	1.3
Catering	1.3	Onderhoud transportmiddelen	1.4
Conserveringswerken	1.4	Openbaar Vervoer	1.4
Dienstauto's	1.7	Openbare verlichting	1.4
Drankautomaten	1.4	Papier	1.2
Drukwerk	1.4	Post	1.3
Elektriciteit	1.4	Reiniging openbare ruimte	1.4
Externe vergader- en verblijffaciliteiten	1.3	Reproductieapparatuur	1.5
Gemalen	1.3	Riolering	1.3
Gladheidbestrijding	1.4	Schoonmaak	1.5
Groenvoorzieningen	1.3	Straatmeubilair - exclusief speeltoestellen	1.6
Grondwerken, Bouwrijpmaken terrein en sanering/bodemreiniging	1.2	Straatmeubilair - speeltoestellen	1.5
Grootkeukenapparatuur	1.3	Toner cartridges	1.4
Hardware	1.4	Transportdiensten	1.3
Kabels en leidingen	1.2	Vaartuigen	1.3
Kantoorartikelen	1.4	Verhuisdiensten	1.3
Kantoorgebouwen: beheer en onderhoud	1.2	Verkeersregelinstanties	1.4
Kantoorgebouwen: huur en aanschaf	1.3	Waterbouwkundige constructies	1.3
Kantoorgebouwen: nieuwbouw	1.3	Waterzuiveringsinstallaties en slibbehandeling incl chemicalien zout polymeren	1.4
Kantoorgebouwen: renovatie	1.2	Wegennet	1.4
Kantoorgebouwen: sloop	1.3	Zware motorvoertuigen	1.3
Kantoormeubilair	1.3		

Bijlage 5 – vragenlijst Deel B

Tabel 37: Borging duurzaam inkopen in de organisatie

Naam vraag	Vraag	Antwoordmogelijkheid
1. Beleid duurzaam inkopen	<ul style="list-style-type: none"> Is er beleid voor duurzaam inkopen voor uw organisatie opgesteld, waarin ambities en doelstellingen, zoals die uit het klimaatakkoord of convenant duurzaam inkopen blijken, zijn vastgelegd? 	☐ Ja ☐ Nee
2. Verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden	<ul style="list-style-type: none"> Zijn er verantwoordelijkheden, taken en bevoegdheden voor het halen van de doelstellingen op het gebied van duurzaam inkopen vastgelegd op meerdere niveaus? <ul style="list-style-type: none"> Bestuurlijk Uitvoerend 	☐ Ja ☐ Nee
3. Structureel bijhouden	<ul style="list-style-type: none"> Wordt structureel bijgehouden in hoeverre bij iedere aanbesteding de duurzaamheidseisen van het ministerie van I&M (oud-VROM) zijn toegepast? 	☐ Ja ☐ Nee
4. Procedure of maatregel	<ul style="list-style-type: none"> Indien geen of niet alle duurzaamheidseisen als genoemd onder 3 zijn toegepast bij de aanbesteding, terwijl deze wel voorhanden waren, is er dan een procedure volgens welke deze keuze moet worden beargumenteerd en verantwoord? 	☐ Ja ☐ Nee
4.a Welke procedure/maatregel	<ul style="list-style-type: none"> Zo ja, op welk niveau wordt de procedure/maatregel verantwoord? 	☐ Uitvoerend niveau ☐ Leidinggevend inkoopafdeling ☐ Bestuurlijk ☐ Anders, namelijk...
5. Gezamenlijke inkoop	<ul style="list-style-type: none"> Is er bij gezamenlijke inkoop, waarbij voor u door een andere organisatie wordt ingekocht dan wel bij geclusterde inkoop (via categoriemanagement) met andere organisaties, inzicht in toegepaste duurzaamheidscriteria? 	☐ Ja ☐ Nee ☐ Niet van toepassing
6. Evaluatie	<ul style="list-style-type: none"> Evalueert u regelmatig (in ieder geval minstens 1 keer per jaar) of en hoe de gemaakte afspraken op het gebied van duurzaam inkopen zijn nageleefd binnen de eigen organisatie? 	☐ Ja ☐ Nee
7. Duurzaamheidseisen opnemen fase specificeren	<ul style="list-style-type: none"> Is het opnemen van de duurzaamheidseisen in de fase van specificeren van de aanbesteding als verplichte stap opgenomen in het inkoopproces? 	☐ Ja ☐ Nee
8. Inkoopprocedure EMVI	<ul style="list-style-type: none"> Is in de inkoopprocedure vastgelegd dat bij voorkeur wordt aanbesteed via EMVI (de Economisch Meest Voordelige Inschrijving)? 	☐ Ja ☐ Nee
9. Schatting aantal aanbestedingen EMVI	<ul style="list-style-type: none"> In hoeveel % van het totale volume van de aanbestedingen wordt EMVI toegepast (naar schatting)? 	☐ 76% - 100% ☐ 51% - 75%

		☐ 26% - 50% ☐ 0% - 25%
10. Beoordeling aanbiedingen TCO	<ul style="list-style-type: none"> • Wordt er in de beoordeling van de aanbiedingen de benadering vanuit de Total Cost of Ownership (TCO) gehanteerd, in plaats van alleen te kijken naar de aanschafprijs van het product, de dienst of het werk? (Indien ja, geef bij vraag 10a aan in hoeveel % van de gevallen dit gebeurt) 	☐ Ja ☐ Nee
10.a Percentage beoordeling	<ul style="list-style-type: none"> • Zo ja, in hoeveel % van het totale aanbestedingsvolume gebeurt dit? 	☐ 76% - 100% ☐ 51% - 75% ☐ 26% - 50% ☐ 0% - 25%
11. Monitor duurzaamheidsprestaties contractperiode	<ul style="list-style-type: none"> • Wordt er tijdens de contractperiode gemonitord of de leverancier zich houdt aan de minimumeisen (en/of andere overeengekomen duurzaamheidseisen)? 	☐ 76% - 100% van het totale aanbestedingsvolume ☐ 51% - 75% ☐ 26% - 50% ☐ 0% - 25%
12. Gunningcriteria als minimumeis	<ul style="list-style-type: none"> • Hebt u in uw aanbestedingen ook gunningcriteria als minimumeis opgenomen? (Indien ja, geef bij vraag 12a aan in hoeveel % van de gevallen dit gebeurt) 	☐ Ja ☐ Nee
12.a Percentage beoordeling	<ul style="list-style-type: none"> • Zo ja, in hoeveel % van het totale aanbestedingsvolume gebeurt dit? 	☐ 76% - 100% ☐ 51% - 75% ☐ 26% - 50% ☐ 0% - 25%
13. Communicatieplan	<ul style="list-style-type: none"> • Is er een communicatieplan specifiek voor duurzaam inkopen opgesteld? 	☐ Ja ☐ Nee
14. Communicatie ambities en doelstellingen intern	<ul style="list-style-type: none"> • Wordt er regelmatig (meerdere keren per jaar) binnen de organisatie gecommuniceerd over de ambities en opgestelde doelstellingen voor duurzaam inkopen en het traject dat doorlopen gaat worden? 	☐ Ja ☐ Nee
15. Communicatie ambities en doelstellingen extern	<ul style="list-style-type: none"> • Wordt er extern gecommuniceerd over de ambities en doelstellingen voor duurzaam inkopen? 	☐ Ja ☐ Nee

Tabel 38: Sociale aspecten en social return

Naam vraag	Vraag	Antwoordmogelijkheid
1. Internationale sociale aspecten	<ul style="list-style-type: none"> In hoeveel % van het totale aanbestedingsvolume hebt u internationale sociale aspecten (bijvoorbeeld internationale ILO-normen) opgenomen? 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ 76% - 100% ☐ 51% - 75% ☐ 26% - 50% ☐ 0% - 25% ☐ Nooit
1. a Hoe opgenomen	<ul style="list-style-type: none"> Hoe hebt u deze aspecten opgenomen? 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Als eis opgenomen ☐ Als gunningcriteria opgenomen ☐ Anders, namelijk...
2. Social return-aspecten	<ul style="list-style-type: none"> In hoeveel % van het totale aanbestedingsvolume hebt u aspecten op het gebied van social return (lokale inzet van mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt) opgenomen? 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ 76% - 100% ☐ 51% - 75% ☐ 26% - 50% ☐ 0% - 25% ☐ Nooit
2.a Hoe opgenomen	<ul style="list-style-type: none"> Hoe hebt u deze aspecten opgenomen? 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Als eis opgenomen ☐ Als gunningcriteria opgenomen ☐ Anders, namelijk...
3. Andere manier gebied van duurzaamheid	<ul style="list-style-type: none"> Bij welk % van het totale aanbestedingsvolume hebt u, naast het toepassen van de vastgestelde milieueisen en de sociale aspecten en social return, algemene criteria opgenomen over duurzaamheidsaspecten zoals MVO en milieuzorg? 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ 76% - 100% ☐ 51% - 75% ☐ 26% - 50% ☐ 0% - 25% ☐ Nooit
3. a Hoe opgenomen	<ul style="list-style-type: none"> Hoe hebt u deze aspecten opgenomen? 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Als eis opgenomen ☐ Als gunningcriteria opgenomen ☐ Anders, namelijk...

Tabel 39: Overige vragen

Naam vraag	Vraag	Antwoordmogelijkheid
1. Eenvoudig in aanbestedingen in te voegen	<ul style="list-style-type: none"> Het is eenvoudig om de minimumeisen, gunningcriteria en contractvoorwaarden in aanbestedingen in te voegen 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Volledig eens ☐ Grotendeels eens ☐ Eens ☐ Enigszins eens ☐ Niet eens
2. Leveranciers voldoen	<ul style="list-style-type: none"> Leveranciers kunnen voldoen aan de minimumeisen, gunningcriteria en contractvoorwaarden 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Volledig eens ☐ Grotendeels eens ☐ Eens ☐ Enigszins eens ☐ Niet eens
3. Duidelijkheid	<ul style="list-style-type: none"> De minimumeisen, gunningcriteria en contractvoorwaarden zijn duidelijk 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Volledig eens ☐ Grotendeels eens ☐ Eens ☐ Enigszins eens ☐ Niet eens
4. Controleerbaar	<ul style="list-style-type: none"> De minimumeisen, gunningcriteria en contractvoorwaarden zijn goed te controleren 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Volledig eens ☐ Grotendeels eens ☐ Eens ☐ Enigszins eens ☐ Niet eens
5. Suggesties toepasbaarheid	<ul style="list-style-type: none"> Welke suggesties hebt u, met de vier bovenstaande vragen in gedachten, over de toepasbaarheid van zowel de minimumeisen, gunningcriteria als de contractvoorwaarden? 	
6. Innovatief duurzaam product/dienst	<ul style="list-style-type: none"> Beoogt u bij de aanbestedingen bewust een innovatief duurzaam product/dienst te verkrijgen? 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Ja ☐ Nee ☐
7. Stimuleren van aanbieden van innovatieve producten/diensten	<ul style="list-style-type: none"> Is er binnen uw beleid voor duurzaam inkopen specifieke aandacht voor het stimuleren van het aanbieden van innovatieve producten/diensten vastgelegd? 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Ja ☐ Nee
8. Ervaring praktijk van duurzaam inkopen	<ul style="list-style-type: none"> Welke ervaringen herkent u met betrekking tot de praktijk van duurzaam inkopen (meerdere opties mogelijk)? 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Het is moeilijk om goede criteria te vinden voor duurzaam inkopen ☐ Het is moeilijk om (de mate van zekerheid van) de duurzaamheid van aanbiedingen onderling te beoordelen ☐ Er is sprake van onvoldoende aanbod van duurzame

		<p>producten/diensten</p> <p>☐ Er is gebrek aan draagvlak voor duurzaam inkopen binnen de eigen organisatie</p> <p>☐ Anders, namelijk</p>
9. Ervaring kosten verbonden aan duurzaam inkopen	<ul style="list-style-type: none"> • Welke ervaringen herkent u met betrekking tot de kosten die verbonden zijn aan duurzaam inkopen (meerdere opties mogelijk)? 	<p>☐ Duurzame werken, diensten, leveringen zijn in de aanschaf niet substantieel duurder</p> <p>☐ Duurzame producten of diensten zijn in de aanschaf substantieel duurder</p> <p>☐ Duurzame producten of diensten zijn op de lange duur goedkoper</p> <p>☐ Meerkosten zijn reden voor niet duurzaam inkopen</p> <p>Anders, namelijk</p>
10. Aanbestedingen 2010 geen criteria	<ul style="list-style-type: none"> • Waren er in 2010 aanbestedingen van productgroepen, waarvoor geen criteria zijn vastgesteld door het ministerie van I&M (VROM), maar waarvoor u wel (eigen) duurzaamheidscriteria hebt opgenomen? <p>(Indien ja, noem bij vraag 10a een of meerdere voorbeelden)</p>	<p>☐ Ja</p> <p>☐ Nee</p>
10.a Voorbeelden productgroepen en criteria	<ul style="list-style-type: none"> • Indien ja, kunt u hieronder één of meerdere voorbeelden noemen (productgroepen en criteria)? 	
11. Toelichten overige praktijkervaringen	<ul style="list-style-type: none"> • Welke overige praktijkervaringen hebt u op het gebied van duurzaam inkopen? 	
12. Suggesties tips ontwikkeling beleid duurzaam inkopen	<ul style="list-style-type: none"> • Welke suggesties/tips hebt u voor de verdere ontwikkeling van het beleid op duurzaam inkopen? 	

Tabel 40: Meervoudige onderhandse aanbestedingen kleiner dan 50.000 euro

Naam vraag	Vraag	Antwoordmogelijkheid
1. Alle minimumeisen opgenomen	<ul style="list-style-type: none"> • In hoeveel % (qua aantal) van de meervoudig onderhandse aanbestedingen onder de 50.000 euro hebt u alle minimumeisen opgenomen? 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 100% - in alle aanbestedingen ○ 76% - 99% ○ 51% - 75% ○ 26% - 50% ○ 1% - 25% ○ 0 aanbestedingen ○ Niet van toepassing
2. Alle gunningcriteria opgenomen	<ul style="list-style-type: none"> • In hoeveel % (qua aantal) van de meervoudig onderhandse aanbestedingen onder de 50.000 euro hebt u alle gunningcriteria opgenomen? 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 100% - in alle aanbestedingen ○ 76% - 99% ○ 51% - 75% ○ 26% - 50% ○ 1% - 25% ○ 0 aanbestedingen ○ Niet van toepassing
3. Alle contractvoorwaarden opgenomen	<ul style="list-style-type: none"> • In hoeveel % (qua aantal) van de meervoudig onderhandse aanbestedingen onder de 50.000 euro hebt u alle contractvoorwaarden opgenomen? 	<ul style="list-style-type: none"> ○ 100% - in alle aanbestedingen ○ 76% - 99% ○ 51% - 75% ○ 26% - 50% ○ 1% - 25% ○ 0 aanbestedingen ○ Niet van toepassing

Tabel 41: Duurzaam inkopen 2009

Naam vraag	Vraag	Antwoordmogelijkheid
1. Alle minimumeisen opgenomen 2009	<ul style="list-style-type: none"> Bij welk % van het totale aanbestedingsvolume hebt u de toen geldende minimumeisen opgenomen? 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ 100% ☐ 76% - 99% ☐ 51% - 75% ☐ 26% - 50% ☐ 1% - 25% ☐ 0%
2. Alle gunningcriteria opgenomen 2009	<ul style="list-style-type: none"> Bij welk % van het totale aanbestedingsvolume hebt u de toen geldende gunningcriteria opgenomen? 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ 100% ☐ 76% - 99% ☐ 51% - 75% ☐ 26% - 50% ☐ 1% - 25% ☐ 0%
3. Alle contractvoorwaarden opgenomen 2009	<ul style="list-style-type: none"> Bij welk % van het totale aanbestedingsvolume hebt u de toen geldende contractvoorwaarden opgenomen? 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ 100% ☐ 76% - 99% ☐ 51% - 75% ☐ 26% - 50% ☐ 1% - 25% ☐ 0%
4. Mate toepassing van criteria gebied duurzaam inkopen 2009	<ul style="list-style-type: none"> Hoe is binnen uw organisatie de mate van toepassing van criteria op het gebied van duurzaam inkopen van 2009 op 2010 veranderd? 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Sterk toegenomen ☐ Toegenomen ☐ Gelijk gebleven ☐ Afgenomen ☐ Sterk afgenomen
5. Draagvlak voor duurzaam inkopen	<ul style="list-style-type: none"> Hoe is binnen uw organisatie het draagvlak voor duurzaam inkopen van 2009 op 2010 veranderd? 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Sterk toegenomen ☐ Toegenomen ☐ Gelijk gebleven ☐ Afgenomen ☐ Sterk afgenomen
6. Opmerkingen duurzaam inkopen 2009	<ul style="list-style-type: none"> Mocht u nog eventuele opmerkingen over duurzaam inkopen in 2009 hebben dan kunt u deze hier opnemen 	

KPMG Advisory N.V.

KvK-nummer 33263682
Laan van Langerhuize 1
1186 DS Amstelveen

KPMG is een wereldwijd netwerk van professionele dienstverleners op het gebied van Audit, Tax and Advisory. Wij zijn met meer dan 140.000 professionals wereldwijd in 144 landen actief. De zelfstandige firma's zijn lid van het KPMG-netwerk van zelfstandige ondernemingen die verbonden zijn aan KPMG International Cooperative ("KPMG International"), een Zwitserse entiteit. Elke KPMG firma is een afzonderlijke juridisch te onderscheiden entiteit en duidt zichzelf als zodanig aan.

Contactpersonen

Bernd Hendriksen – Director, KPMG Sustainability

T: (020) 656 4504
E: hendriksen.bernd@kpmg.nl

Jerwin Tholen – Associate Director, KPMG Sustainability

T: (020) 656 4504
E: tholen.jerwin@kpmg.nl

Disclaimer

De in dit document vervatte informatie is van algemene aard ter beantwoording van de onderzoeksvragen van het onderhavige onderzoek. Wij streven ernaar juiste en tijdige informatie te verstrekken. Wij kunnen echter geen garantie geven dat dergelijke informatie op de datum waarop zij wordt ontvangen nog juist is of in de toekomst blijft. Daarom adviseren wij u op grond van deze informatie geen beslissingen te nemen behoudens op grond van advies van deskundigen na een grondig onderzoek van de desbetreffende situatie.